

ELŐFIZETÉS

MEGYÉN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

4-betűs betűt sor egyenként 20 ft.,
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 9.

Királyi elismerés a magyar sajtónak.

Bécsből jelentik hivatalosan: Ő császári és apostoli királyi felsége kegyes volt kifejezést adni élénk megelégedésének a felett a hazafias belátásra mutató magatartás felett, amelyet Ausztria és Magyarország sajtója a jelenlegi európai válság folyamán tanusít és Berchtold Lipót gróf külügyminisztert felhatalmazta arra, hogy ezt köztudomásra hozza.

Mai számunk főbb közleményei:

Tisza István gróf Bécsben.

Olaszország kétszínű állásfoglalása.

Kemény lovas harcok az orosz-osztrák határon.

Anglia kergette háboruba Oroszországot.

Francia hazugságok szerb győzelmekről.

Románia a monarchia mellett állott.

Németek győzelme orosz hajók fölött.

Züllött állapotok az orosz hadseregben.

Aradi jótékony egyletek egységes segélyakciója.

Dánia semleges marad.

Az angol kéz.

Arad, augusztus 8.

El tudjuk-e képzelni a méreteit a vérfolyamnak, amely rövid idő múlva Európa földjén megindul és a mely véresre festi a tengereket? Lehet-e fogalmunk a borzalmakról, a melyek az óriási seregek, millió és millió ember egybecsapásából, egymást öldökléséből erednek?

És ha elgondoljuk, hogy valahol ezt a soha nem látott emberpusztítást, ezt a katasztrófális háborút előre láták, azzal számot vetettek — és annak mégis útját egyengették, azt szinte siettetik, azért, mert az üzleti érdekeknek, az anyagi céloknak így akartak használni vele: lehet-e a gyűlöletnek, az undornak, a felháborodásnak, a megbélyegzésnek elég erős szava, amely ennek a helynek embezeit, döntő férfiaiit illeti?

Ez a hely: Anglia. A nemes brit birodalom, amely a civilizáció és a világbéke örök szerette magát föl-tüntetni. Csakhogy ezt a kettőt is csak az üzleti érdekei kedvéért szokta alkalmazni, fölhasználni. Amikor kellett, fegyvertelen indusokat az ágyuk torka elé köttetett és úgy tépette darabokra. A mikor azonban Anglia balkáni összeköttetéseit kellett megmenteni, akkor békét egyengetett az összeveszett népek között.

Az angol tőkés és gyarmat-urak számításait ugylátszik, megzavarta Németország gyors, nagy lendületű fejlődése. És az aggodalmakat egyszerre megnövelte, amikor Németország, Ausztria-Magyarország mellé állva, a maga hatalmát éreztetni és érvényesíteni akarta. Ekkor huzta meg Anglia a szálakat, amelynek szövetségét már előbb, titokban elhelyezte: ekkor sorakoztatta föl háboruba Oroszországot, Franciaországot, Belgiumot Németország ellen, —

a maga részére az esetleges tengeri mérkőzést tartván fenn.

A világtörténelem eseményeit, akár a magas hegyeket, csak távolból, az évek, évszázadok messzeségéből visszatekintve lehet igazán megítélni. Utódaink, fiaink, unokáink tisztábban fognak látni, mint mi; de mi is, akik az önvédelmi harc elszántságával és lelkesedésével visszük vérünket a háboruba, mi is érezzük, biztos, látható jelek nélkül is tudjuk, hogy a világháboru: Anglia műve. Ha akarta volna: egy szavába került volna és attól meg van mentve az emberiség. Ugy látszott, mintha azt az egy szót ki is mondja. De — ott volt Németország, a féltett vetélytárs. És mi-helyt ez igazi nagyságában, energiáját, bátorságát és erejét megmutatva állott a cselekvés terére, — akkor Anglia rányomta hideg ujját a villamos gombra, a melynek érintése a világháborút idézte elő. Akkor el volt döntve, hogy Oroszország nem marad egyedül, hogy Franciaországnak harcba kell szállania, hogy Belgium is háboruba keveredik és nos, ekkora erő mellé oda szegődik Anglia is.

Uj képe áll előttünk a világeseményeknek. Eddig úgy látszott, hogy a szláv gyűrűt, annak ábrándjait kell megtörni. Azzal a monarchia és szövetségese hamar végzett volna. Most Anglia európai hatalma, önző érdekei és sötét szándékai ellen kell fölvenni a harcot azoknak az országoknak, amelyek önállóan akarnak élni. Ezt a harcot is föl-vesszük. És amint száz-harminc esztendő előtt Washington György Amerikában megtörte az angol kalmárt és elnyomót, úgy fog lealkonyulni annak európai hatalma, amelynek érdekében milliókat küld a vészbe, a pusztulásba a gyapjuzsákain és aranyrudain ülő Brittanía.

Egységes

az aradi segélyezés

(Értekezlet a polgármesternél. — A jótékony egyesületek akciója.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 8.

Varjassy Lajos polgármester elnöklése alatt ma gyűlésre jöttek össze az aradi jótékony egyesületek és egyéb intézmények vezetői, amelyek a katonák itthonmaradt családtagjainak segélyezésére akciót indítottak. A polgármester azért hívta egybe a gyűlést, hogy egységes tervet állapítson meg a segélyezés mikénti eszközzésére vonatkozólag és sikerült is olyan megállapodásra jutni, amely a legjobban biztosítja azt, hogy a segélyreszorulóknak mindegyike részesüljön a társadalom áldozatkész jótéteményeiből és hogy a segítség céljaira rendelkezésre álló alapok ne merüljenek ki idő előtt, hanem javarésztük maradjon meg arra az időre, amikor a háború következtében beállott nyomor a mainál még százszorta nagyobb lesz.

A polgármester megnyitó szavaiban örömmel jelentette, hogy az eddigi segélyakció szép eredménnyel járt, amennyiben huszezer koronát tesz ki az eddig befolyt összeg s a jótékony egyesületek is csatlakoztak már a nemzeti akcióhoz. Hogy azonban a segélyezés a kellő határon túl ne menjen, hogy a rendelkezésre álló összeg ki ne fogyjon, hogy egyesek ne részesüljenek több segélyben, mint amennyi szükséges, ezért szükségessé vált a segélyakciók egységesítése. Zubor Andor főjegyző kidolgozott már egy ilyen iránvú tervezetet, a tanács is magáévá tette ezt, ami azonban természetesen nem zárja ki azt, hogy változtatásnak rajta, ahol jónak látják.

Zubor Andor olvasta fel ezután tervezetét, amely így hangzik:

(A munkakerülő ellen.)

— Minthogy ezidőszerezt még nincs szükség arra, hogy a jótékony egyesületek, emberbaráti intézmények és a közönség által adományozott összegek széleskörű segélyezésre fordítottassanak és a felajánlott segélyezési módok folyamatba vétessenek, s mert munkakerülőik mindig akadnak, akik a széles körben folytatott segélyezés alatt ingyenélőkkel válnak, amit sem a hatóság, sem pedig a társadalom

nem segíthet elő, ajánlom, kéressenek fel a jótékonyssággal foglalkozó intézmények vezetői arra, hogy az általuk tervezett segélyezési módokat most még ne valósítsák meg, mert ezáltal előáll az a körülmény, hogy egyesek több helyről kapnak segélyt, a rendelkezésre álló alapok hamar kimerülnek, s a segélyezésből arra rászorultak kimaradnak, hanem a segélyezés egységesen vitessék keresztül, még pedig akként, hogy minden segélykérő a Népirodában köteles jelentkezni, ahol személyi, családi és vagyoni viszonyait kipuhatóltatnak, a vonatkozó ívek adassanak át naponta a városi tanács által megbízott tisztviselőknél, akik saját hatáskörükben eszközölt puhatólás után intézkednek akár a természetbeni segély kiadása, esetleg pénzbeli segély kiutalása vagy esedékes házbér kiutalása iránt.

— A jótékony egyesületek, valamint a városi hatóság adja át az általuk segélyezett névsorát a Népirodának a puhatólás könnyítése céljából. A segélyezés egyelőre kizárólag husz, kenyér, zsír, szalonna, burgonya és liszt kiadására szorítkozzék, még pedig olyképp, hogy indokolt esetekben nemcsak egyszeri alkalmakra, hanem legalább két heti időtartamra adassanak ki megfelelő számú utalványok, miáltal elkerülhető az, hogy naponta százával tolongjanak a segélyt kérők a hivatalok előtt, a segélyt kérők is hasznosabban tölthetik el idejüket és a szegényes szegények sem kénytelenek naponta szegénykedni a segélykérés alkalmával. A pénzbeli segélyek fordítandók lesznek tej beszerzésére is, amennyiben erre szükség van, az utalványozás tejsegélyre is fog történni. A kenyérszegély olyképp történik, hogy a Polgári Jótékony Nőegylet által nagylelkűen felajánlott egy méter mázsa kenyér hetenként három helyen, a Dózsa sütődekben kenyérutalvány alapján ki fog osztatni, úgy, hogy a segélykérők mind a három alkalommal friss, egészséges, ízletes kenyérhez jussanak. A lisztsegély három kilogramos adagokban hetes számú liszt, egy kilogramos adagokban pedig három számú liszt alakjában történik. A huszegélyt úgy tervezzük, hogy hetenként kétszer adunk húst.

(Kik kapjanak segélyt?)

Mindenesetre általános feltételeket kellett megállapítani arra vonatkozólag, hogy kik részesüljenek segélyben. Minden hadbárvott hozzátartozója nincs segélyre rászorulva, s ezidőszerezt csak az kaphat segélyt, aki munkához jutni nem tud, aki beteg, munkaképtelen, aki gyermekei gondozására vagy elaggott szülei, rokonai, vagy nyomorék gyermeke ápolása

miatt dologba nem állhat, akinek férje a hadbavonulás előtt hosszabb ideig munkában nem állott, vagy keresete nem volt, akit hadbavonult fia, vagy hozzátartozója tartott el, aki máshonnan segélyben nem részesül, aki anyai állapotban van. A segély megvonható attól, aki a nyert adományt elcserepli, azzal kereskedik, vagy elpredálja, aki a testi erejéhez mért munkát, vagy a megfelelő foglalkozást nem fogadja el, aki kedvező anyagi helyzetbe jut s végül, aki a kedvező vagyoni viszonyait eltitkolta, vagy a segélyt kiosztók előtt hamis személyi és vagyontalansági adatokat mondott be. A segély lehetőleg természetben osztható ki.

Arra az esetre, ha a jótékonyági egyesületek a segélyezés ezen ajánlott módjához hozzájárulnának: kéressenek fel, hogy addig, míg a segélyezésnek más módja nem határozható el, az egy havi segélyezésre szánt összeget a polgármesternél juttassák el.

A tervezetet a gyűlés tagjai általános helyesléssel fogadták és egyhangulag hozzájárultak.

(Nem nyílik meg a népkonyha.)

Leopold Zsigmond, az izraelita jótékony nőegylet nevében jelentette, hogy az egyesület elhatározta, hogy népkonyháját, ahol kétszázötven gyermek kapott volna ingyen ebédet, már hétfőn meg akarja nyitni. Minthogy azonban kevés számmal jelentkeztek idáig olyanok, akik az ebédre igényt tartanak, úgy látszik a nyomor még nem olyan túlságosan nagy, s ezért célszerűbb lesz, ha a népkonyha megnyitását későbbre halasztjuk el.

Kovács Vince kulturálisnok a Szegény Tanulókat Segélyező Egyesület nevében jelentette, hogy az egyesület ötszáz koronát már átadott a polgármesteri hivatalnak, s erejéhez képest résztvesz a további akcióban.

Özveggy Purgly Lajosné a Polgári Jótékony Nőegylet csatlakozását jelentette be és kilátásba helyezte azt, hogy az eddigi támogatásokon kívül szeptember 15-iktől kezdve az egyesület a Nők Otthonában tizenkét asszonynak teljes ellátást fog adni.

Schwarz Zsigmond azért szólal fel, mert azt hallotta, hogy azokat a várandós asszonyokat, akik bevonult férjükkkel csak vadbárásságban éltek, nem részesítik segélyben.

Tisch Mór dr. főorvos, s a gyűlés többi tagjai is határozottan kijelentették, hogy ilyen esetről nincs tudomásuk, teljesen ki van zárva, hogy ilyesmi előfordulhatott volna, mert első sorban a várandós asszonyok részesülnek a segélyből.

Nagy Kálmán a Kossuthasztaltársaság s a Függetlenségi Polgárok Köre csatlakozását, s

HÁBORU ÉS FÉNYÜZÉS.

Kedves és okos aradi asszonnyal mentem végig valamelyik este a korzón, az aradi életnek széles, lüktető, vérbőséggel teltengő erén. A kirakatokban fehér villamos lángok szikráztak patyolat nyári ruhákban, könnyű és habos selymeken, szalagokon, csipkéken, gyöngyös, gyémántos, vérrubinos ékszereken és a poros, szürke járdán eleven, bódító illatu folyó hullámmozott: kicsattanó nyári, üde nők, dagadó világos kosztümökben, diadalmasan emelkedő kalapokkal, mámorosan meglibbenő hajjal, augusztus teljes, nyárközépi virágzásában. Rajtuk volt a legszebb ruba, a selymes, a fodros, a merészen párisi szabású, amelyet talán abbáziai, talán lidói, talán tátrai nyaralásra csináltattak bécsi, párisi szalonban és amely most hazakerült, vagy épenzettel csak itthon került elő, miután a nyaralást megakadályozta, vagy kettétépte a háború. Most összetalálkoztak az aradi jólétet és asszonyi izlést száz fürdőhelyen hirdetni rendeltetett toalették, valamennyien együtt vannak a korzón és kell e mondani, hogy legalább itt kárpótolni akarják szépséges, élni vágyó és hódítani kész urnóikat az elmaradt nyári örömeikért.

A drágálatos ruhák suhantak, örvénylettek, az enyhe virágillatok és bódító angol parfümök elkeveredtek, a pici topános lábak zsarnoki öntudattal kopogtak a szürke aradi aszfalton és a szemek, ó ezek a minden ékszerrel szebb ragyogású női kinézetek, hódító, életörömmel teli sugarokat szórtak arra a „maradt-itthon kettőhárom nyomorult” férfira, akik Aradon még mindig elegendően vannak. A női testek, női

ruhák és női illatok tündéri tengerében azonban keskeny újságlapok fekete sorai, izgatott beszédek szaggatott szavai hasítottak utat itt is-ott is életünk és létünk véres beárnyékolójának: a háborúnak. És a szomorúságunk asszonyka, akinek oldalán végig vezettem ezt a költők által meg nem álmódott, meg nem énekelte tengerek tengerét, keserűen mondotta:

— Gyűlöletes és igazságtalan ez a hivalkodás, ez a (— már hiába: asszony mondta, tehát nem is mondhatta másképpen —) — ez a flane! Kellene, hogy ezekben az üres pávákban is legyen annyi érzés, hogy most, ezekben a nehéz napokban nem jönnek ki pompázni, parádézni. Most, amikor millió család maradt apa, férj, felnőtt gyermek nélkül, most, amikor százezer szegény asszonyt gyötör gyilkos gond: holnap, holnapután lesz-e mit ennie gyermekeinek, most amikor talán már százak vére folyt el, de holnap, egy hét múlva biztosan ezekre fog patakozni! Főkapitány kellene, polgármester, királyi biztos, aki ilyenkor eltültsa a fölösleges fényűzést!

Nem árulom el, hogy a spártai szigorúsággal beszélő asszony francia lakkeipőt hordott-e, káprázatos selyemharisnyán csillogtatta-e keresztül hófehér lábát és ruhája, kalapja milyen összegeket képviselhetett és voltak-e butonok rózsá, fülecskéiben. Annyi bizonyos, hogy őszintén, szíve mélyéből haragudott és egy haragvó szép asszonynak mindig igaza van és egy igazságosan haragvó asszony mindig szép...

Csakugyan úgy is van. Két hét alatt — oly elgondolhatóan messzeségnek látszik: pedig még mindössze két hét óta lepi be lelkünket különös, izgató zománc a háborús ház — két

hét alatt kiömlött, kiözönlött, megsokszorozódott, paroxizmusba ment a fényűzés, a luxuriózus inger. Ahogyan az íróasztal, a levelezés, az ügyvédi, bankirodai munkahalmaz mellől egyszerűre, máról-holnapra harsány tisztító lett férfiak a háborúba indulás előtt még egyszer, vagy ha több napjuk volt, még háromszor, hat-szor kimulatták magukat, úgy szállta meg az asszonynépet a felfokozott vágya a szépségnek, testet ringató, kéjes cicomázásnak. Kávéházakban, vendéglőkben keskeny patakokban csurgott a pezsgő, szilaj nótákat ráncigált hurjain a cigány, csörrent az üvegcserep, kipirultak, vörösré izzottak a megnyirt férfifejek és a füst, ital keserű kettős gőze fölött elhessegetett, de mindig visszatérő árnyék lebegett:

— Ki tudja? Talán utoljára? Talán vissza se térek! Talán? ... De addig is: huzzad cigány! Utoljára kimulatom magamat!

Nem ugyanez az érzés, nem ugyanez a titkolva-titkolt és tudatlanul tudott gondolat lappang-e suhogó ruhák, nagyszerű ékszerek, pompázatosan körülhordozott és a modern öltözni tudás minden készségével kiemelt női szépségek fölött? Még egyszer és még egyszer, újra és újra, ameddig lehet, el akarnak vonulni előttünk és egymás előtt, ki akarják hozni, meg akarják csillogtatni azt a sok dekorációt, sejtető és elárló ruhakieszeléseket azt a tökéletes, megromlott és perverz aradatát, amelyet ma együttvéve női szépségnek szeretünk nevezni. Ma még lehet: ma még nincsen oka, gátja, lehetetlenné tevője: ma még föld felé fordíthatják a tekintetüket a drága, formás kis cipőcskék, kemény, széphajlású lábak; ma még kíváncskodhatnak százrancu, százfodru, ki-

az eddig összegyűjtött négy-öt száz koronányi összeg átadását jelentette a gyűlésnek.

Sztréngár Demján Száva a szociáldemokrata-párt nevében is hozzájárult az elfogadott tervezethez, s a pártgyűlés összegének a polgármesteri hivatalhoz való átadását ígérte be. Célszerűnek tartaná, ha a népiroda négy részre osztaná be: a várost, s utcák szelvényeit, a segélyre szorulókat névsorát.

Halász Jenő felügyelő a népiroda nevében kijelenti, hogy nem négy, hanem sokkal több részre osztják fel a várost, a legragyobb gondossággal puhatolják ki a segélyt kérők viszonyait s a segély mikénti felhasználását is éberrel fogják ellenőrizni.

Leopold Zsigmond arrakéri apolgármestert, hogyha az intenzívebb segélykiosztás ideje eléri, akkor újból hívja egybe a gyűlést, hogy megállapítsák az újabb módokat.

Végül elhatározta a gyűlés, hogy a lehetőség szerint még az idegen községekből Aradra bevonultak itt lakó hozzátartozóiról is gondoskodik. Varjassy Lajos polgármester megköszönte ezután a gyűlésen jelen voltak buzgalmát s arra kérte őket, hogy továbbra is hasonló lelkesedéssel támogassák a hatóságot a segélyakciókban s ezzel a gyűlés véget ért.

(Adakozás a hátramaradtaknak.)

A polgármesteri hivatalban ma a következő adományok folytak be:

Ottenberg Tivadar és neje 200 korona, Marta gyár 400 korona, Spitzer Henrik 100 korona, Visy Ferenc 20 korona, Máv. olvasókör 20 korona, Herédi Tamás 3 korona, Nachtnébel Ödön 20 korona, Herling Gyula 15 korona, Vass Barnabás 10 korona. A város mérnökei minden hónapban befizetik ezeket az összegeket a háború tartama alatt. Wéber János 5 korona, Kovács Arthur és neje 100 korona, Herezeg László 20 korona, Bechnitz Ábort 10 korona, dr. Schreiber Vilmosné 50 korona, Eles Armin és neje 100 korona, Wiesner Ferencné 20 korona, Lusztig Armin és neje 50 korona, Schreyer Viktor és neje 50 korona, az Aradi csizmakészítő iparosok társulata 150 korona, Galliszen Antal 10 korona, Varjassy Lajos 50 korona, az Aradi tisztviselők asztaltársasága 50 korona, Singer Ede 25 korona, Maresch Gyula és neje 50 korona, Hoffmann Antal és neje 50 korona, Kosztka Emil és neje 50 korona, N. N. 20 korona, Kaufmann L. és társa 20 korona, dr. Popper Sándorné 10 korona, Popper Károlyné 5 korona, Verbois cég 50 ko-

rona, az Aradi Polgári Takarékszövetkezet 1000 korona, Szabó Albert és neje 100 korona, az Aradi ág. ev. hitközség segélyalapja 50 korona, Frint Lajos 10 korona, Fischer Simon 20 korona, Iraszek Ferenc 10 korona, Szende Lajos 10 korona, Jegessy Károly dr. 50 korona, Leipnieker Andor 10 korona, Juhász Géza dr. 20 korona, Aradi közgazdasági bank 200 korona, Herz Andor dr. 50 korona, Reich György 10 korona, Nemes Géza 100 korona, Mészáros István 2 korona, Fritz Lajos 10 korona, Kohn Armin és fivére cég 20 korona, Klein Sándor 20 korona. Az eddigi adományok összege 20531 korona.

A német fegyverek győzelme.

— Czenstochau bevételének szemtanúi. —
Távirati tudósítás.

Krakko, augusztus 8.

A krakkói Csás című lap Czenstochau bevételének rendkívül érdekes részleteit közli.

Beküldték nekünk — írja a lap — a „Goniec Czentochowski” (Czenstochaui Híradó) egy rózsaszínű selyempapírra nyomott számát, amely aznap jelent meg, amikor a németek a várost bevették. A rendkívüli szám tartalma a következő:

Városunk lakóinak — mondja a jelentés — borzasztó éjszakájuk volt. Egész éjszaka szakadatlanul hallatszott az ágyudörgés és a puskatűzelés. Reggel két óra felé Gnaszyn felől még erősebb fegyverzaj hallatszott. Reggel négy óra felé megkezdődött az orosz csapatok visszavonulása. Mindentéle fegyvernemből való katonaság vonult át a városon, előbb kisebb, később nagyobb csapatok, amit a lovasságnak és tüzérségnek szabályszerű visszavonulása követett. Ugyanakkor a varsói vasúti vonal hidját Granicza és Czenstochau között a levegőbe röpítették. Fél hat órakor röpítették a levegőbe a vasúti hidat, néhány perccel azután, hogy az utolsó Varsó felé induló vonat menekülő katonákkal és még be nem öltözött tartalékosokkal megrakodottan átment a hidon.

Reggel hét óra volt, amire a német előőrsek Kavodrza felől a városba bevonultak. Az előőrs parancsnoka egy főhadnagy volt, akinek a város főterén a polgári őrség parancsnoka, Eduard Bruhe, jelentést tett, amire a német tiszt a polgári őrség parancsnokára bízta ideiglenesen a város polgárságának nyugalmát és biztonságát és őt felelőssé tette azért, hogy a városban csend és nyugalom uralkodjék. A német főhadnagy ezután magához hívatta a helyi lap szerkesztőjét és meghagyta neki, hogy lapjában felhívást közzöjön, amely a lakosságot megnyugtatja aziránt, hogy senkinek semmi bántódása nem esik, de kijelenti egyúttal azt is, hogy minden ellenséges tüntetésért, vagy cselekedetért az egész várost egyetemlegesen teszi felelőssé.

Az utolsó kozákok éppen akkor menekültek el a Zsigmond-templom irányában, amikor a templommal szemközt,

második Sándor cár szobra alatt német vértess katonák foglaltak helyet.

Egy órával később egy német hadnagy két katonával egy orosz lovas határőrt fogott el. Este tíz órakor egy német gyalogsági kapitány megjelent a városházán és megismételte azt, ami a németek kiváltványában benne volt, nyugalmat és engedelmisséget követelt a várostól, azután a foglyokkal eltávozott. Ugyanez a százados elrendelte, hogy a város kereskedői kötelesek az orosz papírpénzt normális értékében elfogadni, egyúttal kijelentette, hogy minden zendülést, fosztogatást és rablási kísérletet a hadijog szerint fog megbüntetni.

Szilgievics Viktor krakkói polgár, aki történetesen Czenstochauban volt, amikor a németek oda bevonultak, a következőket beszéli el:

— Varsóban pénteken hirdették ki az általános orosz mozgósítást. Az összes a városban élő katonaköteles osztrák alattvalók elhagyották, hogy nyomban hazautaznak és ezredeiknél jelentkeznek. De a varsói rendőrfőnök megtagadta nekik az utlevelek kiadását és megtiltotta azt is, hogy elutazzanak. Csak az osztrák-magyar konzul közbelépésére juthatott

hajtott, levágott, remekbeszabott csodái a női szabóművészetnek; ma még joga van egy költői gondolatnál fölérő tökéletességgel simára büvészkedett frizurának, egy élettől ittas tüzes szempárnak, egy sárgafonású rózsás, fekete bársonyszalagos, merészen fölfelé ívelődő kalapnak. Ma még lehet helye a semmittevésnek, korzói tetszelgésnek, mindennek, de ki tudja, ki sejtí, ki érzi: mit hoz a holnap. Vagy éppen mindnyájan ezt sejtjük, ezt érezzük?!

A fényűzés fűszeres illata, kienes és áldozati lángja mintha utolsókat lobbanna kihunyás előtt, olyan felesapókat, magasra szökkenőket imbolyog tüzes hullámaival. Epés bölcsék és csöndes szemlélődők, józan kritikamondók és haragos divat-Demosthenesek, akik már unalomig tanácsalanul kérdezték: „Hát sohase lesz vége, határa az örületes, tékozló eszeveszett luxusnak?” — most váratlanul választ kaptak. A háború, a mi egész civilizált közeledő, világunkat beborító gázási háború millió fekete és véres karmának egyikével odamutat, odahajlik, odacéloz, ahol fényűző hajlamainkat megszőkített, életünkhöz nevelt és velünk együtt, sőt egyenesen fölibénk növekvő luxus-kéjvágyunk lakozik. Itt a határ és abban a ma beláthatatlan feketeségben, amely a ki tudná mikor elkövetkező békét takarja, a békeszerződésekre bizonyára soha bele nem kerülő pont gyanánt lebeg: „... és a felesleges fényűzések eltöröltének”.

Nem írott, vagy megírandó szabály, nem is szándékos hadjárat fenyegeti a fényűzést, hanem szükségszerűen kell csökkennie, elmúlnia, újabb növekedésre készen összetörpülnie. A háborúra következő béke gazdasági nekilendülését ma

nem lehet úgy megérezni mint régente Rómában vagy csak Napoleon idejében is. Nem kerülnek új, zsákmányolt kincsek az országba, nem jut föld, provinciák csöndes és mohó zsákmányolása, zsarolása a veteránoknak. Lassan esztendőkre telően épülhetnek föl újra azok a keretek, amelyekből a megszakadt fejlődés továbbindul. A harci munka éveire a békés munka megfeszítései következnek és ezek között nem jut hely a luxusnak, amelyet, már most a háború első hetében irtogat, fojtogat a muszáj, a szükség, a lehetetlen!

Már nem sokáig kérdegethetjük, hogy a kis fizetésű hivatalnokné miből jár olyan elegánsan, hogy Szövetkezetthy Váltóné, akinek férjét minden második héten jubilálják a végrehajtók, Szövetkezetthy Váltóné miből tart boune-t, dadát, szakácsnét, szobaleányt, francia és angol nyelv mestert, tánckurzust, uszolekét, tennisz bérletet és így tovább. Megkezdődnek azok a napok, amikor nem csak a megfeszíthetetlen alapú luxus, hanem a realisan jogosultnak hihető fényűzés kénytelen takarodót is fujni. Csöndes családi fészkekben, ott, ahová még pompázó toalettkben, rózsásan, üdén, szemcsatáktól felélénkülve térnek haza Arad drága asszonyai és virágos leányai, nem öszikosztümökről, nem új párisi divatról, Bécsből rendelt kalapokról esik szó, nem arról, hogy mit lehetne elkölteni szépitésre, szépségre és jólétre, hanem azt vitatják meg: mit kell okvetlenül megtartani, mit lehet elhagyni. Ahol két cseléd volt — talán elég lesz ezután egy is, vagy talán egy se, vagy legfeljebb is egy egészen olcsó mindenés. A kétezer koronás hat szobás lakás gazdaságja és házi asszonya fölmondásra gondol ma és arra: hogy

hol lehetne nézni, találni Aradon egy szükecske, kis ezerkoronást lakást, mert többre — ma még talán igen — de nemsokára men telik. Az édes — és a kávéházban-hivatalban ülő papa, Matzkynál-korzón található mama részéről édeskeveset nevelt — gyermeket idáig francia, angol kisasszony tanította életre, bölcsességre — ez is luxus, ennek is vége lesz! — Innen is, onnan is ezek a hírek keringenek a társaságokban és azt lehetne hinni: valami hirtelen sürgőssé vált nagytakarítás folyik, olyan igyekezettel sietséggel adnak túl az emberek életük súlyos fényűzéseinek ballasztján. És hogy a luxustól megtisztít, a túlzásig elfajult pompázástól megszabadít: ezzel talán hasznosat is hoz, erkölcsösebbé is tesz a sok átokkal terhes háború, mely itt van közöttünk.

A háború itt van és a luxus bucsuzkodik. Érzi, hogy mennie kell, hogy veszendőben van. Utolsó ragyogásait lobbantja, de ezekben azután igazán megragyo. És ezért a bucsuzkodásért, azért, hogy ragaszkodik létéhez: szabad-e rá haragudni. Mámorosan, pusztuló-jó magától megmámorosodva árad ki elénk még egyszer és még egyszer elpuhított, varázslatos gyönyörűséggel minden fényűzés: a test ápolásáé, a test földiszítéséé, a test hangsúlyozásáé: a ruhák, az illatok, az ékszerek, a tétlenül ödögő korzói órák, hatalmukból és szépségükből, virágzásukból és megkíváncsatásuktól megtüzesedett női szemek, minden, minden, minden... Kedves, okos, szomorú és haragos asszonyom: kárhoztatja-e még most is, elitéli-e még most is, hogy itt, előttünk, szépen, diadalai helyén akar élni, ameddig élhet, meghalni, ha kell a fényűzés?

Rendre.

a körülbelül kétszáz és leginkább Galiciába illetékes osztrák tartalékos utlevélhez. Szombaton este féltizenegykor hagyták el Varsót, hogy Czenstochaun át hazájukba utazzanak. Czenstochauig a mi konzulátusunk titkára kísért el őket és mindegyiküknek három és fél rubelt adott át fejenként. Vasárnap reggel hét órakor érkezünk Czenstochauba, ahol az orosz katonai parancsnok kijelentette, hogy hadifoglyoknak tekint minket. Egy Czartoryski herceg, aki véletlenül velünk volt és a konzulátusi titkár becsületszóra kötelezték magukat, hogy egyikünk sem fogja a várost elhagyni, a mire szabadon bocsátottak minket. Ugyanez a sors érte az olasz tartalékosokat is, akik kormányuktól hazahivatván, körülbelül százhuszan érkeztek Pétervárról Czenstochauba.

Vasárnap kezdődött meg Czenstochauban is a mozgósítás. A kormányzóság területén körülbelül tizenhétezer embert szólítottak fegyver alá. A hatóságok, noha a határvidéki hatóságoknak kötelességük volt, hogy a mozgósítást mentül gyorsabban hajtsák végre, már nem tudták az összes behívottakat mozgósítani, úgy hogy körülbelül hétezer embert nem tudtak felruházni és azok otthon is maradtak.

Azokat, kiket be tudtak öltöztetni, egy kozák osztag akarta Varsó felé szállítani és ez az osztag Herby mellett vasárnapról hétfőre virradó éjjel a német csapatokkal találkozott. A kozákok megtámadták a németeket, akik azonban elűzték őket. Éjfél felé Czenstochauban lehetett hallani az ágyuzást, ami Herby felől érkezett. A város lakosai álmatlanul telölték az éjszakát, meg akartak szököni.

Hajnal felé az orosz katona műniciojával együtt Varsó felé menekültek.

Amikor hajnalban német lovasság vonult be a városba, a lakosság megnyugodtan lélegzett fel. Étellet, itallal, cigarettával kínálták meg a német katonákat és megmondták nekik, hogy az oroszok merre menekültek. A német katonaság erre üzöbe vette az oroszokat. Érdekes, hogy a német lovasok nagyrésze lengyel ulánus volt, úgy, hogy e nagy háboruban először Herby mellett folyt lengyel vér.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Kabaré a Központi-szállodában a katonák családjaiért. Augusztus 9-én vasárnap este 9 órakor a Központi-szálloda kerthelyiségében (kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben) változatos műsorral nagy kabarét rendeznek a harcba szállt katonák itthonmaradt családjainak javára. A kabaré szereplői: Anday Ella szubrettprimadonna, Mezeyné Zay Margit zongora művész, Forray Aladár énekes bonvivánt, Leviczky Dezső kuplé énekes. Az ének és zeneszámokat Kertai Ernő zongorán kíséri. Az előadáson Karácsonyi Aladár dr. konferál. Belépődíj 2 korona. 4401

* Keresztül huzott tervek. (Az Uránia szenzációs slágere.) A színház mai bemutatójának közönsége ismét egy kiváló drámában fog gyönyörködhetni. Méltó elismerés illeti a színházat azért, hogy most a gyengébb nyári szezon alatt is — nem kimélve az áldozatot — a legkiválóbb műsorokat sorakoztatja fel, hogy közönségének kedveskedjék. A mai bemutató is úgy a slágernek kiválósága, mint a mellette szép számban sorakozó drámai és humoros képek szépsége révén elsőrendű műsort szolgáltat. A főkép: „Keresztül huzott tervek” egy nagy koncepciójú, remek drámai jelenetekkel tarkított társadalmi kép. A többi képek közül kiválnak: A kék róka, A beképzelt örökös, Polidor ebédje és még egy csomó kedves, szelletes vigjáték. 5

* A hadihajók munkában. (Háborus-kép az Apollóban.) A gyűlölt militarizmust a népszerűség paraszuszára emelték a történelmi események. Az állami szervezetnek nincsen ma a világon ünnepelebb intézménye a hadseregénél. Minden állam a maga hadseregét rajongja körül s létének garanciáját látja benne. Minden érdekli ma az embereket, aminek csak köze van a hadseregek kolosszális szervezetéhez. Különösen közel feketnek az érdeklődésünkhöz az óriási hadihajók, amelyek borzalmas szörnyetegekké valnak, ha ágyuk megszólalnak. Ilyen hatalmas hadihajókat láthatunk munkájukban az Apolló vasárnapi és hétfői műsorán. Eredeti fölvetésekben gyönyörködhetünk a hajókolosszusok támadásaiban s azt is láthatjuk, hogy miként történnek a torpedóval való robbantások. Vasárnap délután 3 órakor kezdődnek az előadások: hétfőtől kezdve ismét három előadás lesz: 6, fél 8 és 9 órai kezdettel. 3

Milyen Németország a háboru alatt? (Gépies pontosság. — Ünneplik a magyarokat. — Egy volt aradi kereskedő elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 8.

Tíz esztendeig élt Hamburgban Nikischer Béla volt aradi kereskedő, aki tegnap érkezett haza, hogy mint népfőlköl szolgálja a régen itt hagyott Magyarországot. A most harminchét esztendő ember tizenkét évvel ezelőtt mint tüzér szolgált a közös hadseregben. Mivel a rossz üzletmenet következtében kenyér nélkül maradt, elhatározta, hogy Amerikába vándorol. Azonban mire Hamburgba ért, már csak tíz krajcárja volt, ezzel pedig lehetetlen Amerikába kijutni. Hamburgban dolgozni kezdett és most több nagy szivargár képviselője s tekintélyes vagyonnal rendelkezik.

— Amikor meghallottam — beszélte az aradi népfőlkölnek — hogy általános mozgósítás van, azonnal elhatároztam, hogy hazajövök és feleségem, aki hamburgi nő, szintén arra buzdított, hogy jöjjen haza a hazámat védeni. Rendkívül érdekes élet volt az utolsó napokban a nagy német kikötő városban. A magyar-szerb háborúról szóló táviratokat magasrangú katonatisztek a kávéházban asztalra állva olvasták fel a hochból közönségnek. S a tömeg folyton a magyarokat éltette, ünnepelte. Amikor hazafelé jöttem, a vonaton természetesen csak erről beszélünk. A mikor az utasó közönség megtudta, hogy magyar vagyok, leírhatlan ünneplésben részesültem. Később már el is tagadtam magyar voltomat, mert kezdett már unalmassá és terheissé válni a nagy szeretet.

— Hanem az valóban csodás, a hogyan a német hadsereg szervezte van. Ott nem küldöztetik a katonai ügyosztályokból ide-oda a népfőlkölket és tartalékosokat. Minden volt katonának a könyvébe van írva, hogy mozgósítás esetén melyik lakotanya hányadik számú szobájában hány órakor jelentkeznek. S a jelzett időben s az utasításban olvasható helyen mindenkit azonnal a megfelelő csapatához osztottak be; így azután nem is csoda, ha a német hadsereg a mozgósítás harmadik napján már idegen államokban hódít területet. És az is meglehető, hogyan fogadják a németországi állomásokon a bevonuló katonákat vivő vonatokat. Előkelő hölgyek álldogálnak kint egész nap az állomásokon és alkohol nélküli frissítővel, gyümölcsökkel szolgáltak az izzadó öreg fiuknak. Sajnálatosan tapasztaltam, hogy az osztrák és magyar határon belül nem találkoztunk ilyen gyönyörű előzékenységgel.

Nisből bevonult aradmegyei népfőlköl

— Érdekességek a szerb seregről. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 8.

Ma délelőtt Aradra érkezett a szerbiai Nisből Lakunov Mátyás, magyarpécskai illetőségű volt közös hadseregbeli gyalogos katona, akinek az apja Bulgáriából került Magyarországra, de ő már Magyarpécskán született. Lakunov tíz évvel ezelőtt került Nisbe és a város határában lévő cementgyárnak lett a műhelyfőnöke. Az osztrák-magyar hadsereg mozgósításának hírére hétfőn elindult Nisből, de nem mert a szerb fővárosra keresztül jönni, hanem Szófián át nagy kerülővel tette meg az utat és ma megérkezett. Jelentkezése alkalmával a népfőlköl tiszteknek a következőket mondta a szerbiai állapotokról:

— Teljesen híven írják le az újságok a szerbiai hadsereg zűlötségét. Lelekedéséről szó sem lehet most. Emlékszem rá, hogy amikor a bolgárok ellen indultak háborúba másfél évvel ezelőtt, szinte örömmámorban uszott az egész város és a behívott katonák sok száz töltényt lövöldöztek el, ami náluk a legnagyobb lelkesedés jele szokott lenni. A most megindult háború alkalmával alig egy-kétszerb lőtt ilyen tüntető módon, a többiek pedig hallgatagon szorongatták fegyverüket. A mozgósítás a lehető legvontatottabban folyt le; csendöröknök kellett végig járni a falvakat és erőszakkal kényszeríteni a földjükon foglalatostkodó szántóvetőket, hogy hadba vonuljanak. Az csakugyan tény, hogy az ágyukat kis órák vontatják, de oly vigyázatlanul történik ezeknek az ágyuknak a vontatása, hogy amerre elhaladnak, mindenütt belevágódnak a házak falába és a kisebb vityillókat össze is dűtik.

— Én Nisből kiindulva a vonaton egy előttem gyanusnak látszó emberrel kerültem össze, aki kikerdezte viszonyaimat. Azt hittem, hogy valamelyik atszálló állomásnál le akar szurni, épen ezért én egyik állomáson nyíltan kijelenttem, hogy számoljuk le egymással. Ő azonban kijelentette, hogy egyáltalában semmi ellenséges szándéka nincsen, mert ő is magyarországi, újvidéki származású és Ausztria-Magyarországnak kemszolgálatokat tesz. Sok év óta lakik már Nisben, ahol azt hiszik, hogy szerb származású és mint szerbiai újságírónak elég nagy tekintélye van és alkalmat nyílik az ottani viszonyokat megfigyelni, amelyekről aztán hű jelentést küld Magyarországra. Az illető Nircsnek nevezte magát. Tőle hallottam, hogy a feleségemet több osztrák-magyar alattvalóval együtt elfogták, de nem bántották. Az osztrák-magyar női foglyokat bezárták abba a cementgyárba, amelynek én műhelyfőnöke voltam.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Németország leszámolósa Angliával.

(Az Éjszaki tengerben az angol flotta. — Cserben hagyják Angliát a szövetségesei?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 8.

Mindenki háborúja mindenki ellen és Németország rettentetlen bátorsággal a hadtűzenet órájában bámulatba ejtő támadásokat intéz határait mindenfelől fenyegető ellenségeinek hadállásaira. Míg mi, akik háborukat Európában nem láttunk, aggodva várjuk és lessük a horánk közel fekvő határekről érkező híreket, addig a sok milliós hadseregek vezetői csendre és nyugalomra intenek bennünket, mert ők mindazt, ami most történik,

a nagy leszámolás bevezetésének tudják, sőt akarják.

Egy ouvertur, amelyben azonban már a vezérmotivum dörög és ez az, hogy

az európai béke csak akkor lehet állandó, ha Németország leszámolt Angliával.

Tehát a nagy európai konflagrációnak végső célja a világtengerekért küzdelemben álló két óriási nemzetnek, az angolnak és a németnek megütközése, amelyhez mi Európa többi, bár önmagunkban véve, nagy és hatalmas nemzetek, csak a staffázst, a korust szolgáltatjuk.

Ezeket a világpolitikai irányokat és ezt a végső célját akarja bizonyítani abban az érdekes könyvben Frobenius alezredes, amelynek egyik igen érdekes részét az Aradi Közlöny már mai számában olvasóival megismertette.

Már 1870, de különösen 1898. óta, amikor Németország birodalmi gyűlésén beterveztették az első flotta-törvényt, el volt vetve az európai háboru magva. Anglia, amely vérrokon-ságban van Németországgal, ez utóbbiban kizárólagos ellenségét látja és pedig azért, mert flottát épített. Ezt a flottát meg kell semmisítenie és akkor újra helyreáll a barátság. A német flotta a német kereskedelem védője és Anglia csak úgy menthető meg, ha Németországot kereskedelmében bénítja meg. Hasonló a célja a német birodalomnak is, mert csak Anglia romjain épülhet fel annak nagyhatalmi állása. Néhány óta követelik Anglia katonai írói és publicistái, hogy Anglia ne hanyagolja el szárazföldi hadseregét, mondja ki törvényben az általános védkötelezettséget, azonban az angol nép ez ellen mindig tiltakozott és ezért keresett olyan szövetségeseket, akik a szárazföldön elvégzik helyette azt a feladatot, hogy Németországot sok százezer ember vérének árán sakkba tarták mindaddig, amíg Anglia valahol

az Éjszaki tenger partján felkészül a nagy leszámolásra és lecsaphat, tönkretetheti halálos ellenségét.

Évek óta készül Anglia erre a kataklizmára, amelynek egyes etappjai annak az egyenes vonalnak birtokba vétele, amely Angolországból kiindulva direkte juttatja el a brit birodalom kereskedelmi hajóit a szuezi csatornába. Milliárdokat fektettek be erődtítményekbe, szénállomásokba, kábelekre, szikratávíróállomásokba és arra kényszerítették Németországot, hogy a maga részéről is milliók ezreit költse el flottájának kifejlesztésére és berendezkedjék, vagy az elpusztulást, vagy a világhatalmat jelentő háborúra.

— Anglia szövetségeseket biztosított magának és Oroszország, valamint Franciaország mellett nem vetette meg Belgium, Dánia, sőt a Balkán államok barátságát sem. Minthogy nem-

csak Németországgal, hanem ennek szövetségesével, első sorban az osztrák-magyar monarchiával kell számolnia, azért az utóbbi időben

Anglia Olaszországgal szemben ellenséges magatartást tanúsított

azt vitatva Németország megijesztésére, hogy nem tetszik neki Olaszország földközi flottájának szaporítása és egymásra uszította az aegai tengeri szigetek miatt a balkáni háboru után Törökországot és Olaszországot abban az időben, amikor még a tripoliszi hadjárat be sem volt fejezve. (Ez magyarázhatja meg, hogy Olaszország a háborus állapotok ellenére sem nyilatkozott a mai napig és félelemmel tölti el magatartásával a hármasszövetség népeit. A szerk.)

Frobenius alezredes azt mondja, hogy Anglia végső céljának elérésében

nem fogja megkísérelni a német flotta és a német szárazföldi hadsereg együttes megsemmisítését.

Ez ellenkeznék minden eddigi politikájával. Angliának szüksége van arra, hogy az európai kontinensen erős szárazföldi hatalom legyen, mert az a törekvése, hogy annak a hatalomnak, amely az ő tengeri uralmát veszélyezteti, a szárazföldi háborúval sok dolga legyen. Ezen a vezérgondolaton épül fel az a politikai játék, amelyet Anglia a szárazföldi hatalmakkal folytatott. Történelmi példákkal igazolható ez. Az osztrák-magyar monarchia, amelyet Anglia az örökösödési háborúban a francia ellen játszott ki, ma már ezt a szerepet nem töltheti be Németországgal szemben, azonban Oroszország, noha életfeltételei direkt ellentétesek Angliáéval, felhasználható Németország nyugtalanítására és az az önmagában elmentendő körülmény, hogy Anglia Oroszországgal egy közös hadicélban egyezik meg, csak azt jelentheti, hogy Németország szárazföldi hatalma kiméltessék mindaddig, míg tengeri ereje meg nem semmisült. Más szóval

Oroszország hadi taktikája a végekről való hirtelen visszavonulás

elégseges arra, hogy Angliát engedje egyetlen nagy céljára koncentrálni a szárazföldi hadjáratról irtó angol népet, erős gyűlölettel töltse el ama tengeri hatalom ellen, amely oly mértékben volt, hogy kereskedelmi hajóinak védelmére Angliához méltán sorakozó hadi flottát épített.

Más kérdés — folytatja az alezredes érdekes fejtegetéseit, vajon Anglia hadiflottája egyedül ellégséges lesz-e a megsemmisítő ütközetre. A tengerészeti szakértők véleménye szerint két flotta csak akkor semmisülhet meg, ha ezt mind a kettő akarja is. Minthogy azonban Németországnak semmi esetre sem lehet célja, hogy saját tengeri haderőjét tönkre tegye, de nem is lehet az a célja, hogy Angliát tönkretelje, nem fog alkalmat adni a várható tengeri ütközetek során a végleges elpusztulást jelentő találkozásra. Ezt tudja Anglia is és épen ezért szövetkezett nagy szárazföldi hadseregekkel, hogy ők támogassák és vele együtt

Németországot kényszerítsék a nyílt tengeri találkozásra.

Vajon megteszik-e a kontinentális hatalmak ezt a szíveséget Angliának? — kérdezi a szerző. Határozott igennel erre nem lehet válaszolni, mert a háboru után Anglia ugyanolyan ellenségévé válik annak a nagyhatalomnak, amely ők Németország letöréséhez segítette, mint amely ellensége ma Németországnak.

— Anglia hadicélja tehát korlátolt és nem is akarja, hogy Németországgal két harcmezőn találkozzék. Ez ellenkeznék is az angol nép ösztönével és mindazzal, amit Angliának az európai háborúkkal szemben tanúsított eddigi magaviseletéről tudunk. Ez a szerencsés ország mindig abban a helyzetben volt, hogy az európai hatalmak háborújába csak addig avatkozott be, ameddig érdekei kívánták, de ezekből a háborúkból annyit zsákmányolt, amennyit akart.

— Anglia a most megindult nagy háboru küszöbén már el is árulta céljait.

Németország majdnem egy évszázada vallja ugyanis azt az axiómát, hogy az esetre, ha Franciaország ellen kellene háborúba indulnia, akkor ehhez

az első lépés Belgiumon át vezet.

Klauevitz tábornok a múlt században írt könyvében azt mondja, hogy tulajdonképpen Belgium meghódítása kell, hogy a német-francia háboru stratégiai célja legyen és bármekkora erőt állítsanak a franciák a német haderővel szemben Belgiumban, mindig gyöngébbek lesznek, mint saját országukban. Aki a Maas folyó ura, az meghódította Belgiumot. Ha tehát a szövetségesek valahol győzni akarnak és az bizonyos, hogy akarnak, úgy akkor ezt a győzelmet

Belgium meghódításával kezdhetik meg legkönnyebben.

És ime, addig a pillanatig, amíg Anglia nem tudta meg Bethmann-Hollveg-kancellár beszédéből, hogy a német hadsereg átlépte Belgium határait, sir Edward Grey az angol alsóházban azt akarta elhitetni a világgal, hogy a békés megegyezésre még mindig van lehetőség. (A német kancellár beszédének elhangzása után Anglia megüzente a háborút Németországnak. A szerk.)

— Az a körülmény tehát, hogy Anglia az európai szárazföldi hatalmakat használja fel az ő korlátolt háborus céljaira és ő maga szárazföldi seregeket egyelőre nem küld Európába, lehetővé teszi, hogy

Angliának a háboru folyamán követendő eljárását előre körvonalazzuk,

mondja Frobenius.

— Ha Anglia meggyőződött, hogy a hármasszövetség ellenségei a maguk dolgát jól elvégzik, akkor a szárazföldi csapatok egész mellékes feladathoz jutnak. Ha azonban Németországnak és az osztrák-magyar monarchiának sikerül Oroszországot és Franciaországot megvernie, az angol csapatok megkísérelnek, hogy betörjenek Belgiumba és meghosszabbítsák a francia hadsereg balszárnyát. Ha az egyesülés sikerülne a francia csapatokkal, az angol haderő rögtön önállósítja magát,

a német észak-tengeri partokra vonul,

mert annak öbleiben sejtí a gyöngébb német flottát. Az angol tengeri haderő már lesve lesi, hogy a német hajókat az angol szárazföldi csapatok által megtámadandó erődtítmények védelmére vezényeljék és Port-Arthur mintájára hátba támadhassa azokat. Anglia tehát jól felkészült egy Németország elleni háborúra. Dániában is biztosított magának öblö-

ket, kikötőket és sok millióval segítette ezt a kis országot, hogy azokat a kikötőit, amelyekből eddig tojázt és vaját szállított Anglia előkelő klubjaiba, tökéletes hadi kikötőkkel alakítsa át.

Ez Anglia haditerve.

— Minthogy azonban Németország gyors elhatározása, a világot meglepő gyors fellépése Belgiumban már áthúzta számításait, kérdés, vajon Dánia betöltheti-e azt a szerepet, amelyet Anglia neki szánt, vajon ennek a kis országnak a partjain játszódik-e majd le a világtörténelem egyik legnagyobb szerű, de legvéresebb fejezete?

— Franciaország vakon hitt Angliának a legutóbbi időkig is és beugrott annak az ígéretnek, hogy Anglia az esetre, ha a franciánemet háború kitörne, egy szárazföldi segédcapatot küld. A franciák most kénytelenek belátni, hogy erről szó sem lehet, mert még nem volt arra eset, hogy Anglia saját érdekeit más országok érdekei mögé helyezze, hanem ellenkezőleg, a más érdekeit a maga céljaira

mindig kihasználta. Minthogy tehát az entente hatalmak közt ilyen érdeklentékek kerülnek napvilágra, kérdés, vajon Franciaország és Oroszország teljesítik-e Angliának azt az ígését, hogy Németország és az osztrák-magyar monarchia szárazföldi haderejét ők tegyék tönkre. Nemcsak a politikában, de a hadviselésben is rejtett célokat takarnak a cselekedetek és nem kizárt dolog, hogy a hármasszövetségnek a hármamentente elleni háborújában a viszonyok úgy alakulnak, hogy mindegyik ország a maga érdekeinek jogos védelmére gondolva elsősorban.

cserbenhagyják azt a végcél,

amelybe Anglia őket egyesíteni és amelyért pórázra fogni tudta.

Egy következő cikkben Frobenius alezredes Oroszországnak, Franciaországnak Angliának által kitűzött feladatairól beszél és igyekszik bebizonyítani, hogy a fentebbi sorokban kifejezett gondolat nem tartozik a lehetetlenségek közé, sőt igen sok valószínűséggel bír.

Románia a monarchia oldalán.

(Stere Konstantin Oroszország ellen. — A koronatanács határozata)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Az aradi Romanul mai számának vezető helyén.

„Jos Ausztria?” ...

(Le Ausztriával?) címmel Stere Konstantin jassy-i egyetemi tanár tollából rendkívül érdekes cikket közöl, amely Romániának hozzáunk való viszonyáról,

Romániának a monarchia melletti politikájának helyességéről szól.

A cikk már csak azért is számot tarthat különösebb érdeklődésre, mert Stere, aki Romániának egyik vezető politikusa, a helyzetet, de különösen Oroszország szándékait kitűnően ismeri. Stere besszarábiai születésű és az ottani románység egyik lelelkesebb védője volt. Emiatt az orosz politikai hatóságok üldözték és végül is Szibériába száműzték, ahol 4 évet töltött. Két éve hosszabb időt töltött Aradon és ő teremtetette meg a békét a román komiték közt.

— Már ezelőtt másfél évvel — írja Stere — egyik jassy-i lapban foglalkoztam azzal a kérdéssel, hogy egy osztrák-magyar-orosz háború esetén Románia milyen magatartást tanúsítson, mert már akkor tisztában voltam azzal, hogy a Balkánon történtek elkerülhetetlenül fegyverrel állítják szembe egymással a két nagyhatalmat. A konfliktus akkor nem tört ki, de a bukaresti béke után megállapítottam, hogy a háború csak el lett halasztva.

— A részletekre nem térek ki, de azok a kiáltások, amelyek egy pár óta fővárosunkban hallatszanak, kényszerítenek, hogy feltegyem a kérdést az újságíróknak és tüntetőknek: meg vannak-e ők győződve arról, hogy a kiáltás „Le Ausztriával!” a valóságban azt jelenti, hogy „Eljen Oroszország!”? Hogyha az osztrák szerb háború lokalizálva maradt volna, akkor nem lett volna nagy jelentőségük ezeknek a tisztán platonikus tüntetéseknek. Mindamellett egy korrekciót semlegesség kötelességeinek ez esetben is helye volna egy művelt államban. De utóvégre is Szerbia szerencsétlensége iránt érzett rokonszenv és az osztrák magyar politika eltávolodása és bal lépései megmagyarázhatnák, habár nem indokolnák meg, a nemzetközi túlzott korrekтивitásból való eltérést.

De mi a feladat most, hogy a konfliktus általánosodott?

A politikai előrelátás hiánya bármely államra nagyon súlyos következményekkel járhat, azonban Románia sajátos helyzetében és adott viszonyok között egész állami és nemzeti jövőjét kompromitálhatja. Nincs jogunk tehát, hogy szem elől távesszük saját nemzeti érdekeinket a nemzetközi szentimentális tekintetek kedvéért.

— Felkérek minden jó román: kérdezze meg önmagát, vajon a cári nagyhatalom mi jogból avatkozik bele az osztrák-magyar-szerb konfliktusba?

Szláv szentimentalizmusból?

— Nem-e eléggé élénken bevillan az orosz szentimentalizmus titkaiba azon uralom, melynek terheit nyolc negyven millió oroszországi szláv, rutén, lengyel, kisorosz.

— Dehogy! Oroszország háborúba keveredett és dehogy is vannak ideális tervei! Hiszen egy orosz államférfiú mondotta nemrég, hogy

az ut a Dardanellákhoz Bécsen keresztül vezet!

— Feljogosítva érzik magukat a mi tüntetőink, hogy a nemzet jövőjével szembehelyezkedve, az oroszok útját egyengessék a Dardanellák felé — testükön át! Vagy talán abban a reményben vannak, hogy északi kolosszus, miután Ausztriát széjjelszedte, lelkiismeretfurdalást fog érezni Romániát — volt szövetségeseit — illetőleg.

Jól tudjuk, hogy Moldova Oroszország mellett harcolt 1812-ben. (Ekkor vette el Oroszország Besszarábiának nagyobb részét Romániától. A szerk.) Románia együtt harcolt vele 1877-ben. Mi kényszeríthetné a győztes Oroszországot, hogy felhagyjon évezredes politikájával?

„Európa?”

„Európa” sokkal inkább felemelné intő szavát a legyőzött Románia érdekében, mely Oroszország ellen harcolt! De

mi köze volna Európának azon ország jövőjéhez és függetlenségéhez, amely a világtörténelemnek egy döntő pillanatában az expanzív Oroszország politikai eszköz-zévé változott át?

Milyen címmel fordulhatnánk segítségért győzelmes szövetségeseink — ellen?

— Akik folyton azt hangoztatják, hogy éljen Oroszország, olyan könnyen tudnak megbekülni azzal a gondolattal, hogy Romániából öt új orosz kormányzóság szakítassék ki azon terv szerint, mely csak minap került nyilván-

nosságra! Azt tanácsolnám azoknak, akik így gondolkoznak, fontolják meg jól, hogy az utolsó század folyamán

hány ízben javasolta Oroszország egész országunk felosztását és hány ízben szegült ellen Ausztria ezen terveknek,

— igen, az az Ausztria-Magyarország, amely részére jelenleg nem találtunk más kifejezést, mint „Le vele!” De oda jutottunk volna már, hogy nemzetközi politikánkban helyes érzelmeinket bizonyítvánnyal kell igazolnunk?

— És aztán annyira biztosra veszik a mi tüntetőink az oroszok esetleges győzelmét? Más alkalommal részletesen megmagyaráztam, mennyit ér a valóságban az orosz birodalom fegyveres ereje. De tekintünk el mindezekről az információktól és számításoktól.

— A történelemből tudjuk, hogy nagyon gyakran a szomszédok nem tudják kellőleg értékelni azon államok reális erejét, amelyek őket körülveszik. Ugyancsak a történelemből tudjuk, hogy egy komoly állam nem provokál háborút, ha nem biztos — legalább ő maga a jövő győzelmében.

Ki provokálta a francia-német háborút 1870-ben? Az orosz-japán háborút 1904-ben és a balkán háborút 1913-ban? — Ezen hadjáratok eredményei a legtöbb kortárs előtt annyira meglepőek voltak, hogy komolyan elgondolkozhattunk afelett, vajon ki provokálta a mostani háborút?

Induljunk hadba nyugodt lélekkel! „Eljen Oroszország!” Vajon 1913-ban mi magunk is ezzel a jelszóval indultunk háborúba?

Nos? Vajon nem kell hogy eszünkbe jusson egy Oroszország oldalán szenvedett veresség következményei?

— Elszámolásunk Ausztria Magyarországgal? Nemzeti létünket ezen oldalról semmi veszély nem fenyegeti. Ausztriával szemben soha sem lesz szükségünk az északi veszedelmes segítségre. Nem, tüntető uraim! Még kristálytisztá szentimentalizmusnak sincs helye ebben a válságos helyzetben.

— A mi erősségünknek, amely keresztülvezetett bennünket oly sok viharon át, mindig az volt az alapja, hogy ily válságos pillanatokban meg tudtuk fékezni személyes indulatunkat, fel tudtuk emelkedni a napi politika vadságain és nyavalyáin, egyesülni tudtunk egy közös gondolatban és utnak indulunk közös akarral.

Igy kell ennek lenni és így lesz ez most is. Ezen ország vezérferfiái által tanúsított kollektív bölcsesség pártkülönbség nélkül egyetemes garanciánk a közönséges szenvedélyek elnémítására.

Hál Istennek, van valaki ebben az országban, aki ezt a bölcsességet megfelelően megtudta szólaltatni.

Bukarest (Hivatalos) A sinajai koronatanácsról kiadványozott hírek szerint a vita mindvégig ama kérdés körül forgott, hogy Románia mely hatalmi csoporthoz csatlakozzék? Mely hatással voltak és eldöntötték a kérdést Károly királynak szavai, aki öreg Karppal, a konzervatív part köztisztelőben álló vezérferfiával,

bizalmát nyilvánította Ausztria és Magyarország és Németország erejében és hűségében.

Egyöntetűen megállapodásra jutottak abban, hogy Romániának mindenekelőtt határait kell védenie és érdekeit kell biztosítani. Az osztrák-magyar és német követ Sinajában várta a koronatanács határozatára, ellenben az orosz követ nem volt jelen.

Párisban üldözik a románokat.

Bécs: Rómán keresztül kapja a Pester Lloyd bécsi tudósítója a párisi hírt, hogy a francia fővárosban tartózkodó románokat egy-két nap óta ugyanolyan kíméletlenséggel inzultálják, mint a német, osztrák és magyar honosokat. Több ezerre menő olasz munkást is kiutasítottak Franciaországból.

Orosz támadás Románia ellen.

Bukarest: Orosz lovasság Besszarábiát akar betörni Románia határai felé. A román csapatok már a határon vannak.

Korrupció és tudatlanság az orosz hadseregben.

— Spaits százados az orosz hadseregről. — A mukdeni csatavesztés. — Orosz könyv a háború panamáiról. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 7.

Az orosz batárról a hatalmas kiterjedésű ország belsejébe vonulnak viseza az orosz hadak és az első lovassági összetűzésekben vereséggel kell meghátrálni az orosz lovassapatoknak. Talán nem olyan érthetetlen és nem is olyan meglepő ez a kényszerű hátrálás, lovasságunk főlényének elismerése, ha visszagondolunk azokra a sokatmondó megállapításokra, amelyek az orosz-japán háborúban katonai attasénk oldalán részt vett Spaits Sándor százados könyvéből lesűrhetők. — Az Aradi Közlöny tegnapi számaiban bőven ismertette szokot a tapasztalatokat, amelyeket a kitűnő nevű százados az orosz lovasság akcióképességéről szerzett. Hogy ezek a tapasztalatok ma — tíz évvel az orosz-japán háború után is — érvényesek és igazak, arról a galíciai határon történő lovasharcok bizonyítékot szolgáltatnak.

Amin az orosz kozáklóvasságnak modern hadjáratban hasznavehetetlensége igaznak bizonyult a mandzsuriai harcúterén és bizonyul most az ellenünk folyó háborúban, ép úgy nem változott sok az orosz gyalogos katonaság szellemében és haremórában sem, ép úgy megmaradtak az orosz hadvezetőség hibái. Már pedig Spaits százados ezekről se mondhat hiálzolgókat személyes tapasztalatai alapján.

Nagy érdekességű könyvében Spaits százados külön fejezetet szentel az orosz katonai jellemzésére. Az orosz katonaság nagyrésze természetesen az egyszerű földmivesosztályból kerül elő. Ezek a katonák együgyűségig vallásosak és épen a vallásosságból eredőleg kitarlóan készek harcolni az atyuskáért: a cárért. Katonai kiképzésükre azonban — legalább is az orosz japán háború idejében, nem fektettek nagy súlyt és különösen a lövésben való iskolázás teljesen elégtelen volt. A lovaskozákok, akik született vadászok, értettek a lövéshez,

az orosz gyalogság azonban általában rosszul lőtt.

A katonák műveletlenek, alig tudják a fegyver irányzékát leolvasni és akadtak olyan katonák — Spaits százados tanúsága szerint — akiknek fogalmuk sem volt arról, hogy mire való a fegyveren a — célzómb. A köznép általános alacsony műveltségi foka különösen nehéz teszi, hogy megfelelő műszaki legénységet rekrutálhassanak. A rendhez kevés érdeke van az orosz katonának és megneveléséhez nem lehet hozzászoktatni. Minden csapat mögött a maradozók serege vonul, akik végül elkésve, de mégis csak megérkeznek a menet céljához. Öltözetük a japán háborúban — tekintettel a mandzsuriai kemény télre — meleg, szőrmés és nehéz volt és attól eltekintve, hogy a szabad mozgást akadályozta, a hatalmas fehér és fekete prémes kucsmák kitűnő célpontot szolgáltattak. Nyári öltözete természetesen jóval könnyebb az orosz gyalogságnak.

A katonák élelmezése általában jó volt, pedig az orosz katonának hatalmas étvágya van és így ugyancsak bő élelemre van szükség. A vereséges japán háborúban, ütközetek idején sokszor mondott esütőtörőket az élelemszállítás a rosszul szervezett vonatszolgálat miatt. Mukden föladásakor például

Mukdenben a hadsereg teljes egy havi eleségkészletét elégették,

hogy ne kerüljön japán kézre a rengeteg élelmiszer.

Mukden talán a legsúlyosabb emléke az egész hadjáratnak, mert itt bizonyult be az orosz hadvezetés tehetetlensége. Miután a lovassági harcok — a multkor megírt híres inkau raid — nem sikerültek, a szandepui kemény összetűzések után az orosz főhaderő visszavonult Mukden alá. Az őket követő japán csapatok elől egymásután vonták vissza az orosz tábornokok a csapatteket Mukdenhez. Február huszadika táján megkezdődtek azok a csatározások, amelyek híres és rettenősen véres mukdeni ütközetet bevezették.

Linyevics tábornokban volt ekkor a tűzvonalban álló sereg minden bizalma. Azt várták, hogy a tábornok nyolevanhárom zászlóaljával ráveti magát a japánokra. Az öreg tábornok azonban, aki állandóan főlényes megvetéssel beszélt a japánokról, akiket „műveltségre és hatalomra” kell megtanítani — ismeretlen okból haditervet változtatott és nem támadott, hanem visszavonult a szélső balszárnyra csapataival. Hasztalan állt így ellent a japánok előrenyomulásának nagy vitézséggel a harmadik szibériai hadtest: végül vissza kellett vonulnia. A főhadvezetőség — mialatt egyes csapatok halálmegvetéssel harcoltak — támadásokat határozott el, majd lemondott azokról. Így ment ez egészen március nyolcadikáig, amikor végre Kuropatkin ellentámadást rendelt el. Az volt a szándéka, hogy körülbelül nyolevan zászlóaljjal tör előre, azonban mindössze harminc zászlóaljat tudott idejében összeszedni. Nem csoda, ha ennyi fejetlenség és tehetetlenség a japánoknak megkönnyítette a diadalt. A mukdeni csata borzalmas orosz vereséggel végződött és az orosz haderő teljesen kivonult Mukdenből.

A véres hadjárat folyamán egy Weressajew nevű híres orosz orvos, aki a keletázsiai táborban hosszabb ideig harcúterén állt s így sok mindent látott, sok mindent megfigyelt, tapasztalatait írásban is megörökítette s a békekötés után Előnyeim az orosz-japán háborúban címmel egy vaskos kötetben ki is adta. Az érdekes könyv — jóllehet

valóságos tárháza az orosz tisztek és katonai hivatalok szemcsédett panamáinak s tartalma le-sújtó bizonyosság az orosz hadvezetőség lelkiismeretlenséggel párosult bárgyúságáról

— az orosz cenzura engedelmével került ki a sajtó alól. Ennél frappánsabb bizonyosság el sem képzelhető Weressajew leleplezéseinek igazáról. Tíz éve, hogy ez a könyv megjelent s az atyuska azóta legfőlebb új regrutákat kaphatott imá-dott népétől, de új szellemet, jobb erkölcsöket aligha tudott beleverni züllött hadseregébe. Az ilyen mélyen gyökerező korrupció kigyomlálására nem elég tíz esztendő, különösen akkor nem, ha nem is sietnek a gyomlálással. Már pedig, aki ismeri a körülményeket, jól tudja, hogy a fehér cár birodalmának keletibb szaga van a szultánnál. A muszka ma is az, aki tíz év előtt volt. A forradalom tüze nem aludt el, csak lappang. Jellemtelenség, tehetetlenség, a katonai erények csaknem teljes hiánya jellemzik ma is az orosz hadsereget.

Csak egy-két érdekes fotográfiát akarunk kieszteni Weressajew könyvéből. Epen elég lesz. Az ápolónők — írja — legnagyobb részét nagyrangú tisztek és hivatalnokok nyugalmazott metresszei s így nem csodálni való, ha a sebesültek háromnegyedrészé elpusztul. Ló és lovas éheznek, az élelmezési tisztek ellenben meggazdagszanak. Karbin mellett harminchét vonat vesztelt csapatokkal és municióval megrakodva, mert a pályaudvaron Alexejew kormányzó ur két luxusvonata pőfékelt indulásra készen, ha — szaladni kell. Egyébként is a kormányzó ur a pályaház épületében lakott s éjszakai nyugalma nem akarta a vonatokat zakatolásával zavartatni. A csapatok várhatnak s inkább vesszen el a háború, de aludni csak kell...

A wafangói ütközetéről szólva, főlemlíti Weressajew, hogy mily nagyszámu sebesültet hagytak hátra a csataterén csak azért, mert Stakelberg báró generális különvonata utját állta a szanitéceknek. Ez a jeles tábornok az ütközet alatt két század legénységét azzal foglalkoztatta, hogy a szalonkocsija fölé feszített ponyvára szakadatlanul vizet hordatott, mert a kegyelmes báróné odabent nagyon szenvedett a hőségtől.

Egy lazaret főorvosra, — a nevet nem említi a szerző, — igen ügyes sztratégának bizonyult. A tábori kórház pénztárának tartalmát biztosság okáért a kabátja zsebébe tette, az íres kasszáat ellenben a harc legveszedelmesebb pontján őriztette az embereivel. A terv sikerült: a pénzes szekrény elveszett, a becsület azonban megmaradt a főorvos ur — zsebében. Még meg is dícsérték érte, a mikor jelentést tett az esetről.

A tifusz tiltott betegség az orosz hadseregben, ennél fogva minden tifuszos embert — influenzásnak minősítenek. Igaz, hogy kissé súlyos lefolyású az influenza, mert százak, ezrek pusztulnak el benne. A papiroson ellenben pompásan fest: A hadsereg teljesen tifuszmentes.

Érdekes fejezete a könyvnek a következő, melyet szóról szóra közlünk: Éjszaka borul a csataterre. Minden pillanatban várjuk a japánok támadását. Egyszerre megvillan a látóhatár, elbődül az első ágyu, nyomban utána a második, harmadik, tizedik, századik. Oldókló ágyuharc kezdődik s a parancsnok távirattal kér erősítést, mert különben nem tarthatja magát. De mily csoda, a szörnyű harcban egyetlen sebesültet sem hoznak hozzám. Érdeklődni kezdek a megfoghatatlan dolog iránt, s mire a harcúterénhez érek, már kész a magyarázat.

Jeles tűzereink egy hatalmas dísznőfalkát néztek japánoknak s azok ellen kezdték a dühös ágyuharcot.

Kuropatkin természetesen ellenséges támadás diadalmas visszaveréséről küldött táviratot a cárnak, amelyben a valósághoz hiven bevalloíta, hogy orosz részről három halott és tizen-nyole sebesült van, bölesen elhallgatva persze, hogy mind a halottak, mind a sebesültek — orosz golyók áldozatai.

Es ez a slendriánizmus így megy minden vonalon Oroszországban. Egyetlen célt ismer minden orosz ur: meggazdagodni gyorsan és könnyen. Hogy tudna lelkesedni az a szegény, megcsalt, elárult közkatona, akinek baromi túrelmét és vak engedelmisséget ily gyalázatosan kihasználják. A generálisok gyávaságáról szinte hihetetlen epizódokat mond el Weressajew. Hadnagyok főhadnagyok hurrogják le bűntetlenség a bujkáló tábornok urakat.

A könyv az orosz cenzura engedelmével került ki a sajtó alól. Mi minden lehetett még a kéziratban, amit kihúztak.

Lovas csapataink győzelmei.

— Csata a határokon. — A német flotta sikerei. —

— Saját tudósítónk táviratai. —

Budapest, augusztus 7.

Németország diadalmas előrenyomulásáról írhattunk attól a perctől kezdve, hogy a bámulatra méltó német hadsereg alig pár órával a mozgósítása után a határra érkezett. Orosz városok estek a támadó vitéz seregek kezeibe és az orosz derék had is kezdett visszavonulni. Szinte irigykedve olvastuk hű szövetségesünknek dicső haditetteit, mert élénk vágy ég bennünk is, hogy a világhírű magyar lovasság megmutassa Európa népeinek, hogy nemcsak multja van tele ragyogó és örökké élő nagy hadierények dicsőítésével, hanem hogy a jelene még szebb a multjánál. Az északi harctérről jövő hírek szerint a mi csapataink kemény harcokat vívtak meg az orosz lovassággal és az ellenfelet az egész vonalon visszaverték és nyomban támadást intéztek az oroszok ellen, amelynek nagyszerű sikere nekünk biztosította a határmenti fontos pozíciókat.

A német hajóhad is eredményes támadásokat intézett az északi vizeken az orosz flotta egy része ellen és elfoglalta Aland szigetét. Ugy látszik, hogy Angliának nem megy majd egykönnyen a leszámolása a német tengeri haderővel, amely derekasan megállja a helyét. Ma érkezett híreink a következők:

Győzelmes lovas harcok az orosz-osztrák határon.

Bécs. (Hivatalos.) Nyugatgaliciában csapataink előnyomultak és orosz területen eredményesen visszaverték orosz előőrsök támadásait. Kisebbségi csatározások voltak, de csapataink mindenütt eredménnyel jártak. Határátjárását uraló Mobile magaslatot csapataink bevették. Részükről két halott, egy sebesült, orosz részen husz halott.

Krakóból jelentik hivatalosan: Krakótól északra fekvő orosz területeken közvetlenül a hadüzenet után orosz lovasjárdörök és szakaszok kalandoztak határvidékünk felé és kísérletet tettek az áttörésre. Csapataink ellenállása és főleg a lovasság műveletei megghusították azonban minden ezirányú törekvést és apróbb csatározások egész sorozata után

az oroszokat minden vonalon visszaverték.

Ugyanilyen dicsőséges visszaverésben részesültek az orosz csapatok a bukovinai határon fekvő Novosielle mellett folyt kemény harcban. A visszaverést részükről rövidesen

meglepetésszerű támadás is követte,

amely annyira sikerült, hogy az ottani határátmenetet uraló magaslatok birtokunkba jutottak.

Bécs: Az orosz határvonalról érkezett jelentés szerint tegnap reggel az ellenséges lovasság folytatta kísérleteit, hogy területünkre áttörhessen. Adamowka mellett reggel 8 órakor harcra került a sor az ottani határrendőrségünk és a kozákok közt. A mieink hosszabb tüzharc után

visszaverték és visszavonulásra kényszerítették a kozákokat.

Budapestről jelentik: A ma esti hivatalos jelentés kiemeli Baranok János csendőrnök hősiességét, aki egy orosz járőrt, aki az osztrák határt átlépte, tíz pisztolylövéssel visszazűzött. Ugyiszintén kiemeli a jelentés Manovarda Zeigmond főhadnagy hősiességét, aki Podvolociska vízvisz védelmében kitűnt, egyik hozzátartozója temetéséről sietvén a csatamezőre.

Oroszország kedvezőtlen pénzügyi helyzete.

Berlinből jelentik: A krízis gyors kifejlődése teljesen készületlenül érte az orosz hitelintézetek vezetőit. Amíg a német bankok a német külügyi kormány által kitűnően voltak informálva, úgy, hogy az események nem lépték meg a pénzintézeteket, addig az oroszok szinte sejtellemmel sem bírtak az orosz kormány szándékairól, úgy, hogy az orosz pénzintézetek nem tudták megtenni védelmi intéz-

kedéseiket. A német kormány mintegy fél évvel ezelőtt a bankokat tartózkodásra intette az idegen emisszióktól, hogy ezen a módon is növeljék a német birodalom pénzügyi erejét. Az orosz kormány szokása szerint az orosz intézeteket és a közönséget hamis reményekkel áltatták. Az orosz közgazdaság a legsúlyosabb helyzetben van és a legutóbbi időben nagyon sok aranyat vontak el az országból.

A nagy sztrájk különösen a pétervári rayonban azt eredményezte, hogy a legutóbbi időben tett állami megrendeléseket sem lehetett effektuálni, úgy a hadseregfelszerelés nagyon sok kívánni valót hagy hátra. A szénkészletek is csekélyek, az aratási kálitások nagyon rosszak és csak egy hét múlva kezdődik az aratás. A legutóbbi kimutatás szerint az idei termés 24 százalékkal rosszabb, mint a multévi, amikor pedig csak gyenge középtermés volt Oroszországban. A négy főterményből számszerűleg 590.9 millió puddal termett kevesebb, mint a mult évben.

Németek tengeri győzelme.

Budapest: A Magyar Táviróda jelenti hivatalosan Rómából: A Corriere jelenti Stockholmból: Jó forrásból származó hírek szerint augusztus harmadikán Aland sziget mellett csata volt az orosz és a német flotta közt. Az orosz flottát a Finn öbölbe visszavetették. Aland szigetét a németek megszállották. Hir szerint egy orosz cirkáló erősen megsérült és német kézre került.

London: (érkezett Párison és Román át) Hivatalos jelentés szerint az Amphion nevű angol cirkáló tengeralatti aknába ütközött. 131 ember életét veszítette, 152, köztük a kapitány és a hajótiszt, megmenekültek.

Az angol flotta az Északi tengeren.

Róma. A Giornale d'Italia párisi tudósítója jelenti:

A Newyork Herald párisi kiadása közli londoni híradás alapján, hogy az angol flotta csatáiban akitott része az Északi tenger bejárásánál tartózkodik és a La Manche-csatornát védelmezi. Ezen a részen 43 nagy hajóegység van, melyeknek egy része dreadnought és nagy cirkáló, van továbbá 32 kisebb cirkáló, 110 torpedó romboló hajó, összesen tehát száznyolcvanöt hadihajó. Ezenfelül igen sok kisebb partmenti naszád tartózkodik a szorosban.

A francia flotta a Földközi tengeren.

Génua: Dél-Amerikából Barcelona érintésével ma érkezett ide a Principessa Mafalda nevű személyszállító gőzös, amely elhaladt az egyik legnagyobb francia hadi kikötő, Toulon alatt. Hiteles megállapítás szerint, amelyet egy a gőzösen utazó genovai városi főtisztviselő eszközölt, a toulini kikötő előtt ötvennégy francia hadihajó horgonyozott egymás mögött elhelyezett három vonalban.

A gibraltári szoros elzárása.

Madrid: Algeirászból táviratozzák: A gibraltári szoroson való átkelést az angol tengerészeti hatóság már napokkal ezelőtt megtiltotta. Gibraltár városából a külföldi származású lakosokat kiutasították, akiknek nyomban távoznok kellett. A tengerszoros meglévő védművein kívül újabb sáncokat emelnek lázas gyorsasággal.

A Suez-csatorna megszállása.

Milanóból jelentik: A német lobogó alatt járó kereskedelmi gőzösek Port-Saidban figyelemztetést kaptak, hogy ne fussanak ki a Földközi tengerre. Angol csapatok érkeznek a Suez-csatornához, valamint angol hadihajók Port-Said alá, hogy a csatornát védjék.

Anglia Németország ellen.

(Dánia semleges.)

Kopenhága: (Ritzau ügynökség.)

Dánia semlegességét deklarálta a monarchia és Oroszország között megindult háborúban, valamint Anglia és Németország közt kitört háborúban.

Berlin: Wolf-ügynökség jelenti Londonból: A rendőrség számos német lakásban házkutatást tartott.

London: Asquith miniszterelnök az alsóház ülésén a hadügyminiszter nevében felhatalmazást kért a hadsereg 500.000 főre való kiegészítésére.

London: A walesi herceg belépett a gránátosokhoz.

Sveic Franciaország ellen.

Bécsből jelentik: A sveici községtanács elhatározta, hogy semlegessége biztosítására esetleg kénytelen lesz megszállni a francia Savoyt. A bécsi diplomáciai körök nézete szerint ez az elhatározás a párisi kormányt nyilván irritálni fogja, holott a sveiciak szerződésbeli joga alapján ez a megszállás csupán a semlegesség védelmét jelenti.

A kétszínű Olaszország.

Rómából jelentik: Az olasz kormányhoz közel álló Tribuna a következőket jelenti:

A minisztertanács hosszas és beható tanácskozás után a mult pénteken a következőket állapította meg:

1. Hármasszövetség értelméből és szelleméből következő, hogy a szövetséges hatalmak egyike sem bocsátkozik általános hatásvu akcióba, mielőtt szövetségeseit erről előzőleg értesítette volna és velük megegyezett volna...

2. A szövetségnek ezt az alapvető rendelkezését később Ausztria és Magyarország és Olaszország a balkáni viszonyokra való vonatkozásban külön szerződéssel erősítette meg.

3. Általánosan ismeretes, hogy a monarchiának Szerbiához intézett jegyzékéről Olaszországot egyáltalán nem értesítették. Ennélfogva Olaszországnak nem volt módjában, hogy véleményt mondjon erről a diplomáciai lépésről és tanácsokat adjon szövetségesének, amire pedig joga volt. Másrésztől világos, hogy Olaszország, miután a monarchia követeléseit már felállította, mint annak barátja és szövetséges társa nem követelhetette, hogy a feltételeken változtasson. Ennek következtében az olasz kormány mindenképpen azon iparkodott, hogy a monarchiát kötelező nyilatkozatra bírja, mely szerint a monarchia Szerbia területi és politikai függetlenségét, szuverenitását meg fogja őrizni. A monarchia csupán azt felelte, hogy ez az ő erős elhatározása, de ezt a nyilatkozat soha sem tette meg kötelező formában.

4. A hármasszövetség alapvonása a ki-mondottan defenzív jelleg és a területi statusquo fentartása. Ezért Olaszország nem tekintheti magát kötelezettnek egyik, vagy mindkét szövetségesének offenzív akciója által, annál kevésbé, ha az vele nem lépett a szükséges megegyezésre.

5. Végül Olaszország, melyet teljes bizonytalanságban hagytak, képtelen volt arra, hogy szükséges intézkedéseket tegyen életérdekei megvédésére, melyek háboru esetén a legveszedelmesebb módon érintve vannak.

A déli harctérről.

Budapest (Hivatalos): A déli csatamezőn a Dunaflottilla négy altisztje ekrázittal, amelyet uszva vitt szerb parthoz, felrobbantotta az ottani megerősítéseket és sértetlenül visszatért. A szerb üldözőket lövésekkel fogadták. Gyors-tűzelésünk által négy szerb meghalt.

Ujmolodva: Csendőreinknek és rendőreinknek sikerült az Aldunán három szerb gőzöst feltartóztatni és elfogni. A különítmény, a melyet Marschal Kálmán csendőrfőhadnagy vezetett, egymásután foglalta el a Sumadia és Beligrad nevű személyszállító gőzöskéket és a Krajna nevű vontatóhajót, mely tizenegy uszályt vitt magával. A hajókon összesen 222 szerb alattvaló volt, akiket átadtak a katonai parancsnokságnak.

Szerbia győzelme.

(Francia fantazmagória. — Mivel ámit-ják Franciaországot.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 8.

Ha igazak volnának azok a hírek, amelyekkel a franciaországi lapok az olvasókat traktálják, akkor az Aradi Közlönynek ma már „Arader Jedomosti” vagy „Arad Novoje Vremja” címmel kellene megjelenni, a Narodna obrana egyik vidéki fiókja pedig az aradi kulturpalotában székelhetne.

A napokban Aradra hazaérkezett furdőzők és külföldi körutazók beszélnek, hogy a francia lapok a legkacagtatóbban rémes hazugságokat közölnek a magyar-szerb báborulól. Egy aradi tanár a finom fosztogatók és a gálans rablók városából, Nizzából jött haza s azt mondja, hogy a helyi lap egyik rendkívüli kiadása többek között ezeket írta:

Szerbia meghódította Ausztriát!

Kragujevac, augusztus 2. A szerb főse-reg Sándor trónörökös vezérletével tegnap reggel átlépte a boszniai határt és diadalmasan nyomul előre Szerajevó felé. Az osztrák-magyar hadak vesztesége a határon történt harc következtében 3672 halott és 4297 sebesült. A szerb sereg rengeteg sok ágyút és élelmiszert ejtett zsákmányul. A hadifoglyok száma még ismeretlen, de minden jel arra mutat, hogy Conrad vezérkari főnök is a foglyok között van.

Párisból érkezett haza a minap egy mérnök, aki magával hozta a *Matin* egyik legfrissebb számát. A rendkívül fürgé boulevard-lap, amely tudvalevőleg a balkáni királyok megrevolverezésével brillírozott néhány évvel ezelőtt, rettenetes dolgokat koholt rólunk. A lap fantáziájának működése versenyezhetne a legmodernebb típusú gépfegyverekkel. Az első oldalán például ez olvasható:

Péter király Budapest felé tart! A szerb fegyverek győzelme.

Leirhatatlan levertséget okozott Ausztria-Magyarországon az a vereség, amelyet az osztrák-magyar hadsereg Belgrádnál szenvedett. Augusztus elsején az osztrák armádia hetedik hadtestének négy ezrede átvonult a zimonyi hidon a szerb fővárosba. A szerbek ugyanis ahhoz a csélfogáshoz folyamodtak, hogy kiürítették Belgrádot és megengedték, hogy a zimonyi hidon akadálytalanul átvonuljanak vagy három ezren. Amikor a negyedik ezer gyalogos katona a hidon volt, az automatikus villamos készülékkel felrobbantották a hidat és a rajta lévő katonák a Száva felé menekültek. A robantásra a Belgrádban volt osztrák-magyar ezredek között rémületes zűrzavar támadt és amikor a külvárosokban elrejtett szerb katonák rájuk törtek, kétségbeesetten rohantak a Száva és a Duna felé. Az őket üldöző szerbek megtizedelték a futó sereget. A vereség hírére a Zimonyba maradt csekély számú tartalékos csapat visszavonult és Péter királynak így szabad lett az út Budapest felé. A király kíséretével automobilon Budapest felé tart és ott fogja diktálni a béke feltételeket.

A *Temps*, amely pedig jóval komolyabb és alaposabb utcai subanc testvérénél, a *Matinnál*, szintén a legkalan-losabb füllenésekkel áltatja a könnyen hevülő franciákat. Ot nappal ezelőtt ezt írta:

Az osztrák-magyar déli hadsereg veresége.

Románia a hármass szövetség ellen.

Az osztrák-magyar tizenkettedik hadtest Románián keresztül akart átvonulni Szerbiába. A románok szinleg megengedték a sereg átvonulását, azonban amikor Jassyhoz értek, a mozgósított román sereg útjukat állotta. Nagy harc fejlődött ki közöttük, amely az osztrák-magyarok súlyos vereségével végződött. A parancsnokot, Kövesch Hermant elfogták. Románia a hármass szövetség ellen fordult és az oroszoknak siet segítségére.

Ilyen fantasztikus hírekkel akarják ébren tartani a francia nép lohadó lelkesedését. Elképzelhető, milyen riadalmat okozhatnak ezek a közlések a francia földön rekedt magyarok körében. De úgy gondoljuk: ez az ijedelem csak percekig tart, mert honfitársaink ismerik a francia lapokat,

amelyek a nevezetes szedáni vereségükről szóló tudósítást ilyen sorokkal vezették be: „A francia hadsereg ismét megmutatta, hogy a legnagyobb hősiesség lengi át lelkét”.

Ha a *Matin* 1871-ben már élt volna, a francia hadsereg szedáni vereségéről bizonyosan ezt írja:

Németország romokban hever! Győzött a francia glori!

HIREK. LEGÜJABB.

Száznegyven halottunk a csatatéren.

Távíráti tudósítás.

Budapest, augusztus 8.

Lemberg: (Hivatalos) Nyolcszáz galíciai ifju vadász Frank kapitány vezetésével Michownál ezer alvó kozákokot megtámadott. A harc több óráig tartott. Kozákok futva menekültek. Oroszok 400 halottat és sebesültet, mi 140 halottat és sebesültet hagytunk a harctéren. — Michow a kezünkben van.

Berlin: Harmadik orosz lovasdandár romei-kernél átlépte a határt, német lovasság megjelenésénél gyorsan visszavonult. Belfortnál francia csapatok előnyomulása megállt.

Tizezer korona három nap alatt a katonák családjainak.

(Adományok Urbán Iván báró főispánjánál).

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 8.

A város polgármesteri hivatalába befolyó adományokon kívül Urbán Iván báró főispánjánál is megindultak az adományok a hadiszolgálatba vonult katonák családjai számára. A vármegye területéről a jótékony adományoknak még gazdag sora várható, de már eddig is — bárha a gyűjtés csak három napja tart — tizenegyezer koronán felül van a főispánhoz küldött pénzbeli adományok összege. A megye társadalmának több vezető tagja és az aradi nagy pénzintézetek jártak elől a jó példával, amelynek kétségtelenül számos követője lesz még: Idáig — augusztus 5-től ma delig — a következő összegek érkeztek Urbán Iván báró főispánhoz. Aradmegyei takarékpénztár 1000 kor., Ring Géza 100 kor., Aradi ipar és népbank 1000 kor., Aradi központi takarékpénztár 200 kor., Földes Béla dr. 100 kor., foini Mocsonyi Antal 500 kor., báró Bohus Zsigmondné 100 kor., Leopold Zsigmond 100 kor., Aradi Elő takarékpénztár 1000 kor., báró Bohus Zsigmond 300 kor., báró Bánhidv Antalné 100 kor., báró Bánhidv Antal 100 kor., Róka Józsefné gyűjtése 41 kor., Baró Bohus Lajos 100 kor., Dr. Éles Géza 50 kor., Eisleitner Hugóné gyűjtése 45 kor., Beles Jánosné gyűjtése 50 kor., Purgly Lászlóné 200 kor., Purgly László 200 kor., Kemény Bertalané gyűjtése 30 kor., Darányi Jánosné 50 kor., báró Urbán Ivanné 500 kor., báró Urbán Iván 500 kor., Aradi Polgári Takarékpénztár 1000 kor., Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár 1000 kor., özv. Andrénny Károlyné 1000 kor., Heinrich Sándorné gyűjtése 269 kor., Aradi Kereskedelmi Bank 800 kor., Konopy Kálmánné 100 kor., Baross László gyűjtése 122 kor., Kis Lajosné gyűjtése 39-50 kor., Viktoria takarékpénztár 1000 kor. Összesen befolyt augusztus 8-ig 11.196-50 korona. A tizenegyezer koronát meghaladó összeget az Aradi Elő Takarékbán helyezte el a főispán. A gyűjtéshez még jelentékeny összegek kerülnek az egyes járásokból, ahol már szintén szépen folytak be adományok.

Teljes bizalommal nézhetünk a jövőbe. (Tisza István gróf a királynál. — A miniszterelnök kijelentése.)

— Saját tudósítónk táviratai. —

Budapest, augusztus 8.

Bécsből jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök tegnap reggel Bécsbe érkezett s a délután folyamán hosszabb tanácskozást folytatott Berchtold gróf külügyminiszterrel. Délben a király külön kihallgatáson fogadta Tisza István grófot. Délután a külügyminiszteriumban tanácskozás volt, amelyen Berchtold gróf, Tisza István gróf és Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök vettek részt.

Budapestről jelentik: Tisza István gróf ma visszaérkezett Bécsből Budapestre.

Budapestről jelentik: (Hivatalos): Illetékes felhatalmazással jelenthetjük, hogy öfelsége audienciájáról a miniszterelnök ma este a munkapárti körben a következőket mondta:

— Öfelségénél voltam és hála Istennek a legvirulóbb egészségben, friss testi és szellemi erőben találtam. Öfelsége ismételtén örömet és elismerését fejezi ki a nemzet magatartása fellett és különösen örül annak is, hogy a trónörökös pár budapesti látogatása oly fényes lelyásu volt.

Ugyancsak illetékes felhatalmazással Tisza István gróf egyéb nyilatkozatait a következőkben ismertetjük:

A miniszterelnök kijelentette, hogy a fődolog, amit mondhat az, hogy *örvendetesem alakul minden, ami saját erőinkre vonatkozik.* A katonaságnak és az egész monarchia lakosságának tettekre, lelkes hangulatát mindnyájan ismerjük, amellet a mozgósítás és a csapatok elszállítása teljesen az előre felállított kombinációk szerint, a legkisebb zavar vagy fennakadás nélkül megy végbe. Ez már magában véve biztató jel, de hozzátehetjük azt is, hogy mindaz, amit katonai vezetés tekintetében megtudhatott és tapasztalhatott, csakis arra indit, hogy teljes bizalommal nézünk a jövőbe.

— Leánygimnázium nem lesz Aradon. A kultuszminiszter értesítette a város közönségét, hogy a leánygimnáziumot az országban az 1914/15. évben sehol sem létesíti. A kérdéssel csak a jövő évben szándékozik foglalkozni.

— Aradi urinók az átutazó katonáknak. Az aradi állomáson egymást érik napok óta a különböző irányba száguldó katonavonatok, amelyeknek hosszú kocsisorában gyalogság, tüzérség, lovasság vonul a harcterek felé. Néha hosszbb időt töltenek az aradi pályaudvaron ezek a keresztülhaladó katonavonatok és vidám, harcias kedvű katonaság árad ki a pályaudvarra, ahol naponként sok érdeklődő szemlélője van a mozgalmas, színes és izgalmas életnek. Gyakori látogatója a háborus idők óta a pályaudvarnak három szépséges aradi uriaszony, akik ma kedves meglepetésben részesítették az egyik áthaladó vonat kipirult katonáit. Montag Manóné, Róth Zsigáné és dr. Seidner Frigyesné egy hatalmas ruháskosárral küldtek sonkás zsemlet a katonáknak és a harapnivaló mellé ezerötszáz darab szivart is osztottak szét a vitézek között, akik hálás lelkesedéssel fogadták, a szép aradi asszonyok jószívű és figyelmes ajándékát.

— A város napidíjasainak háborus fizetése. A főszámvevő kérdést intézett a tanáchoz, vajon a háboruba vonult városi napidíjasokkal szemben alkalmazza-e a tisztviselőkre és állandó alkalmazottakra vonatkozó szabályokat, vagy pedig ezek fizetését szüntesse be? Varjassy Lajos polgármester arra kérte a tanácsot, hogy a legmesszebb menő méltánysággal intézze el a kérdést, mert aki háboruba ment, azt támogatni kell. A város a tisztviselőivel szemben is méltánysabb, mint az állam, mert míg ez a bevonult tisztviselő családjának csak a fizetés egyharmad részét utalja ki, a város csorbítatlanul tovább fizeti az egész összeget, tehát a díjnokokat is fizessék. A tanács tagjai valamennyien helyeselték az indítványt és úgy határoztak, hogy a családok napidíjasok fizetését folyósítja.

— **Arany helyett vasgyűrű.** Egy bécsi lap kezdeményezésére igazán nemes és megható akció indult meg, hogy szaporodjék annak a gyűjtésnek az összege, amelyet a bevonult tartalékosok családjainak segélyezésére indítottak. Abból a feltevésből kiindulva, hogy pénz nem mindenkinél, de jeggyűrűje ugyiszóván a legszegényebb asszonynak is van, arra hívta fel az ujság az asszonyokat, hogy jeggyűrűiket áldozzák fel a szent cél érdekében. Sok-sok milliót tehet ki az az összeg, amelyet ilyen módon össze lehet gyűjteni és kárpótlásul az arany karikagyűrűért vasgyűrűt kapnak az asszonyok. A felhívás szép eredménnyel járt s ma már Bécs város számos előkelő asszonyának gondosan ápolott ujjához simul oda a vasgyűrű, jelölve a magasztos áldozatkészségnek, amellyel legbecsesebb, legkedvesebb emléktárgyuktól meg tudtak válni a hölgyek. A bécsi példa követésre talált ma Aradon is, azzal a változattal azonban, hogy itt nem a nők, hanem a férfiak ajánlották fel jeggyűrűiket a gyűjtés céljaira. A polgármesteri hivatalban ma megjelentek Wiesner Ferenc és Szántó Hermann aradi lakosok és átadták a polgármesternek aranykarikagyűrűiket. Varjassy Lajos polgármester meghatva köszönte meg a kedves adományt, és hihetleg még sokan lesznek olyanok, akik lehúzzák ujjukról az aranyat, amikor a haza védelme miatt nyomorgó embertársaikon segíthetnek nemes cselekedetükkel. Ha az akció szélesebb hullámokat vet, a város szintén vasgyűrűkkel viszonzhatja a polgárság áldozatkészségét.

— **A háború és a telefondíjak.** Érdekes kérdés vetődött fel most abból az alkalmából, hogy a telefon használata a helyi beszélgetésekre korlátozódik a katonai intézkedések következtében. Több kereskedő azzal a kéréssel fordult az aradi Kereskedelmi és Iparkamara-hoz, hogy az ugynevezett törvényhatósági telefonelőfizetési díjat kötelesek-e megfizetni arra az időre is, amíg nem használhatják a telefonjukat a vármegyei forgalomban? A Kamara ez ügyben megkereste a nagyváradi postaigazgatóságot s egyben Burger György aradi postafőnökhöz is fordult, hogy tájékozódást szerezzen a postafőnökség álláspontjáról. A főnök kijelentette, hogy utasítást kér a postaigazgatóságtól: milyen álláspontra helyezkedjék ebben a kérdésben? A postafőnökségnek nincs jogában a telefondíjat részletekben, tehát úgy elfogadni, hogy az előfizető csak a helyi előfizetési díjat küldje el s a törvényhatósági díjjal függőben maradjon. Éppen ezért utasítani fogja a levélhordókat, hogy közöljék a telefonelőfizetőkkel: a postaigazgatóság határozatáig jogukban van visszatartani az egész előfizetési díjat.

— **Munkát a bevonultak családtagjainak.** Az aradi bevonultak segélyezésére alakult Népiroda a mellett, hogy a leggondosabb kutatást végzi a segélyért folyamodók ügyében, szakszerű felvilágosításokat ad és nyújt, különös gondot fordít arra, hogy a segélyre szorultaknak munkát és alkalmazást keressen. E végből közli a nagyközönséggel, hogy az eddig jelentkezettek közül a következők vállaltak munkát: 12 nő, ruha és fehérnemű varrást, 20 nő mosást, vasalást és takarítást, 10 bejárónői alkalmazást, 4 bolti elárúsitónői vagy pénztárosi állást, 2 nő kézimunkát, 1 hársnyafejelést és 1 mezei munkát. Ellenben alkalmazást nyerhetnek a bevonultak családtagjai közül: 150 nő kerti és szőlő munkát, 4 szakácsnői alkalmazást, 6 fiatalabb leány házi és kerti munkát, a fiúk közül 2 cukrásztanoncnak, 2 mészárosanoncnak, 2 (vidékre) kereskedőtanoncnak, 8 pedig gyári munkára. A Népiroda kéri ugy azokat, a kik a fönti ajánlozókat igénybe tudnák venni, valamint azokat, a kik a közölt munkalkalmazkra vállalkoznának, hogy mielőbb jelentkezzenek a Népiroda Tabajdy Károly-utcai helyiségében.

— **Köszönetnyilvánítás.** A hadbavonult katonák családjainak segélyezésére Kornis Testvérek egy országos tűzifát és zöldségfeléket, Pataki Emilné 10 koronát adományozott az aradi izr. jótékony nőegyletnek, mely nemesszívű adományért benső köszönetet mond az elnökség.

— **Női kiszolgálás a Fehér Keresztben.** Az Aradi Közlöny tegnapi számában a következő hirdetés volt olvasható:

Éttermi felszolgálásra

Ügyes leányok felvételnek a Fehér Kereszt éttermében. Jelentkezni déli fél 12 és fél 1 között az irodában I. em.

Természetes, hogy a női kisegítők alkalmaztatását a háborúba szólított férfi munkások hiánya okozta. Felesleges mondanunk, hogy jelentkező bőven akadt és azt is érdemesnek tartjuk ide jegyezni, hogy az ajánlkozók többnyire aradi iparosok gyermekei, akiknek édes apja, a család kenyérkeresője a bevonultak között van és most leányaik igyekeznek keresetükkel a háztartás szükségletét fedezni. A jelentkezők közül egyelőre négy csinos lány nyert alkalmazást, kik ma szerepeltek először és úgy szak, mint katonai vélemény szerint határozottan derekasan állották meg helyüket.

— **A Vörös Kereszt üdítő-állomása** teljesen felszerelve várja hivatásának teljesítését. Arad hazafias asszonyai és leányai rangkülönbség nélkül mintegy 400-an jelentkeztek az átvonuló sebesült katonák kiszolgálására. A jelentkezett hölgyeket ezután kéri a Vörös Kereszt, hogy vasárnap délelőtt feltízzenegy órákor pontosan jelenjenek meg a vasútállomás másodosztályú várótermében, ahol Bácskay Béla dr. előadást fog tartani az üdítő-nők munkájáról. A hölgyeket négy turnusra osztják be, hogy a szolgálatot, amely igen könnyű és nőeknek való dologból fog állani, felváltva teljesítsék. Így a hölgyek csak minden negyednap tesznek szolgálatot; előreláthatólag a legalkalmasabb időben délelőtt 11–12 óra között érkeznek majd Aradra a sebesülteket szállító vonatok.

— **Nem kezdik meg a városi munkákat.** Arad város tanácsa ma tartott ülésén revideálta a már elhatározott, de még meg nem kezdett városi munkákat. A külvárosi huszonöt utca tört kövel leendő burkolást nem engedi megkezdeni és a gyermekkorház fertőző osztályának központi fűtését is elhalasztották. Részint nem akar a tanács most nagyobb számlákat fizetni, másrészt pedig a vállalkozók bevonultak a hadsereghez.

— **Gazdát cserélt aradi ingatlanok.** Kollmann Armin eladta Damjanics-utca 3. és 4. számú házából az öt illető fele részét neje, szül. Mannherz Vilmának 15.000 koronáért. — Messer Jakab és Spanlung Jánosné eladták Flórián-utca 60. házat 12.000 koronáért Deák István és neijének.

— **Nem szállít a pék kenyeret.** Farkas István pékmester, aki a gyermekkorháznak és a rendőrségnek kenyeret, süteményt szállít, bejelentette a tanácsnak, hogy az eddigi áron kenyeret szállítani nem tud, mert a liszt is drágább, mint amennyit a kenyérért kap. A város maig 26 fillért fizetett. Farkas két napra nem is szállít és a rendőrség a toloncok részére pécskai kenyeret vásárol. A tanács nem határozott ez ügyben, hanem bevárja, míg a liszt árát a közel jövőben már hatóságilag fogják megállapítani.

— **Menetrendváltozás.** 1914. augusztus hó 9-étől Aradtól—Békéscsabáig közlekedett 5 óra 04 perckor indult délutáni helyi vonat elmarad, helyette egy másik helyi vonat közlekedik Szolnokig, mely vonat indul délután 1 óra 48 perckor. Arad—Tóvis között egy új helyi vonat pár helyezettett forgalomba. Indul Aradról 2 óra 14 perckor éjjel, érkezik Aradra 9 óra 39 perckor este.

— **A kéményseprési díjak emelése ellen.** A tanács elhatározta, hogy a kéményseprői kerületeket szaporítja, a kéményseprősök pedig azt kérték, hogy a város emelje a díjakat. A kereskedelmi és iparkamara mindkét törekvést ellenzi és ezért a tanács a kérdést levette a napirendről.

— **Aradi Kossuth-asztaltársaság.** tagjaihoz. A esataterre indult katonáink család-jainak gondozásával megbízott „Népiroda” teendőiben való részesedés és az általános gyűjtés megindítása végett kérünk, hogy hétfőn este tartandó értekezletünkön ott legyetek. Az elnökség.

— **Adományok a sebesült katonákna.** Az Aradi Vörös Kereszt Egyesület üdítő-állomása hétfőn lép akcióba. A közönség lelkes áldozatkészséggel ajánlja fel a természetbeni adományokat az üdítő állomás céljaira. Ujabban a következő adományok érkeztek Hermann Gyuláné (Andrássy tér 14. I. em.) urnó címére: Hady Gyuláné fél kg. tea, 1 liter rum, 2 kg. cukor; Csécsi Imréné 1 kis doboz tea, 2 kis csomag dekés, 2 csomag cukorka, 1 csomag piskóta; Boros Ivánné 1 üveg málnaszörp, 1 üveg citromszörp; Havas Búske és Pista fél kg. tea, 1 üveg konyak, fél kg. teasütemény; Benedek Etelka 100 drb. szivar és 100 drb. cigaretta; Weiszberger Mórné 1 üveg konyak, 1 üveg málnaszörp, 1 üveg likör; özv. Mikolay Lajosné 1 kg. kávé, 1 üveg rum, fél kg. csokoládé, 1 doboz tea, 5 kg. cukor; Seidner Bernátné 5 kg. cukor, 1 doboz teasütemény; Klein Miksáné 6 üveg likör, 2 üveg konyak, 2 üveg rum; Posch Alajosné 10 üveg bor, 500 drb. cigaretta; Almásy Alajosné 5 kg. cukor; Mihályi Gyuláné 2 kg. cukorka, 1 üveg likör, 1 üveg málnaszörp, Sáriot Domokosné 5 üveg bor, 4 kg. cukor 1 kg. kávé, 1 kg. teasütemény, 1 kg. piskóta, Malek Dezsőné 1 kg. kávé, 5 csomag kétszer-sült, özv. Hirsch Zsigmondné 4 üveg bor, 20 drb. cigaretta, Kopp Jánosné 5 üveg bor, háromnegyed kg. kakaó, fél kg. kávé, 5 kg. cukor, Kaszab Gézané 2 üveg pezsgő, Jeluschek századosné 5 kg. cukor, 100 drb. cigaretta, Vörös Henrikné 8 üveg bor, 1 kg. kávé, 1 kg. csokoládé, Reiber Emilné 5 kg. kávé, Kara Győzőné 1 kg. kávé, 3 kg. cukor, fél kg. csokoládé, Schattelesz Böske 1 kg. csokoládé, 1 üveg rum, Wolf Jenőné egynegyed kg. csokoládé, özv. Hirschl Zsigmondné 1 kis fejpárna, 1 üdítőpárna, 1 párna, 2 kórházi edény, Herman Gyuláné 12 drb. párna és egy vöröskeresztes zászló. Az adakozók nemesszívűségéért ezután mond köszönetet a Vörös Kereszt Egyesület nevében Hermann Gyuláné.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Nők Otthona tőkéje 1000 koronával gyarapodott, mely összeget, nemes szíve sugallatát követve, özv. Morodán Péterné adta, mert a nőegylet ez emberbaráti intézményében megelégedett, nyugodt otthonra talált. Ugyan-e célra adott Bokor Alajos igazgató 200 koronát. Küldtek továbbá Halmay Andorné és N. N. nagyobb mennyiségű különböző kerti veteményt, mely ajándékokért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Meghívó.** Az aradi iparosok első belegsegélyző és temetkezési egylete folyó év augusztus hó 9-én, délután 3 és fél órákor az ipartestületi helyiségében választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **A tanács a sör drágítása ellen.** Zikó János a fogyasztási adóhivatal főnöke előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a sörre vessen ki pótdót és ennek engedélyezését kérje a minisztertől. A tanács elvetette az előterjesztést.

— **Kiutalt államsegély.** A kultuszminiszter értesítette a várost, hogy az iskolák részére folyósította az 1914–15. évi államsegély fejében 19500 koronát. A városi pénztár felvette a pénzt.

— **Hiradás.** Halmos Gyula fogtechnikus utjáról hazaérkezvén, működését ismét megkezdte.

— **Szilági és Diskant miskolci gépgyáros** cég kitűnő könyökszerkezetű és víznyomása borsajtóira, valamint legújabb rovátkolt alumínium kuphengerű zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth” és „Hegyalja” borsajtók, melynél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik a vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamatját nem befolyásolja. A törkölyt nem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri, az 1906. évi nagyváradi, 1902. évi pozsonyi II. mezőgazdasági és az 1907. évi pécsi orsz. kiállításán a cég borsajtói első díjjal, arany éremmel lettek kitüntetve. — A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi. 3961

— **Papírlemez** (Pappe) (barna, fehér és szürke), olcsón kaphatók Kerpelnél. 411

— Jó éjszakát szerezhet magának mindenki, ha a hálósobáit a „Löcherer Cimexin”-nel fertőtleníti. A fővárosban történt próbák beigazolták, hogy a „Löcherer Cimexin” nem csak a pócskát és annak petéit pusztítja el rögtön, de megszabadít a ruszli, sváb és hangyáktól is; a molykártól pedig a szörme ruhákat teljesen megóvjaa. Beszerezhető: Földes Kelemen, Hehs Vilmos gyógyszerárában és a készítőnél „Löcherer Gyula” gyógyszerárában Bártfán. 1373

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe! Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A leggyorsabbtól a legteljesebbig mindennemű nyomdai és könyvkészítési munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészíti. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasúti palotájában.

— Ha rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle epahajtót, mely a legkifinomott fájdalomcsillapító gyógyszer. Izo édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K. 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Beni-tér. 14

— Elegáns gummiköpenyek és átmeneti kabátok legjutányosabban beszerezhetők Hirsch Antal uriszabó cégnél Arad, Andrassy-tér 22. sz. alatt. 1557

Feloldó szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

Steckenpferd- lilomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szappan ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Daraja 80 fillérért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerüzletekben stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera lilomkréme (70 fillér egy tubus) Kifűnő szer női kezek gondozására.

NYILTTER.*

Hirdetmény.

Egyes lelke len tűzerek azt a hitet terjesztik el a nép között, hogy a mozgósítás céljából besorozott lovak ára fejében adott utalványokat nem fogja a kincstár beváltani, sőt egyesek a papírpénz elértéktelenedését is híresztelik és az ezután tévútra vezetett egyének tulajdonában levő loár utalványokat és papírpénzt jóval értéken alul veszik meg.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy ilyen csalás kísérleteknek fel ne üljon és ne ilyen üzelmek bárkinek tudomására jussanak, azok elkövetőit a rendőrségnek azonnal jelentésükkel, mert aki polgárlásának ilyen gonosz tévedésbe ejtésével kárt okoz és magának ezáltal jogtalan hasznót szerez, csallástkövet el és büntetőtörvénykönyv rendelkezései alá esik.

Arad, 1914. augusztus hó 7-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

NESTLÉFÉLE régbevált GYERMEKLISZT

Próbadozokat, valamint orvosi röpiratot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a HENRI NESTLÉ cég, WIEN, I., Biberstrasse 6 P. 9307

Női A Pozsonyi Kereskedelmi- és Iparkamarától fenntartott nyilvános, három évfolyamú FELSŐKERESKEDELMII ISKOLA POZSONYBAN
Érettségi vizsgálat. Általánosított. Internátus.
Értesítőt kívánatra küld: az igazgatóság.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Berger gyógy-kátrányszappana

G. Hall & Comp-tól.

Kiváló orvosság ajánljuk az Európa legtöbb államában a legjobb eredménnyel használják mindenféle bőrkülfés ellen.

Különböző krónikus bajok és kúrák, valamint haj- és szemkór ellen. Tartalmaz az szappanok laktrányi és legegyszerűbb kúrákban a kereskedelemben előforduló egyéb káros anyagoktól. Makkos bőrbajoknál nagyon hatásos.

Berger kátrányos kátrányszappana.

Különböző gyermekeknek anyósok hatásos kátrányszappana.

Berger glicerin kátrányszappana.

Török kátrány nélkül a bőrre.

Berger-féle Borax-szappan

patkós, nagyszájú, szappos, miteser és más bőrbajok ellen. Darabja utasítással együtt 70 fillér.

Uj: Berger gyógy- és kátrányszappana.

Kiváló hatású bőrbetegségeknél, folt- és szemkórbanál.

valamint kiváló hajmosásra szert. 1 üveg 1.50 korona. Kérjen kitesztelt. Berger szappan. G. Hall & Comp-tól és nézze meg a mellékelt levelet.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Küldje el a levelet, megkapja a szappant.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (miteser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcokról egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapotrara vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1224

A cs. és kir. 7-ik hadtestparancsnokság.

Hirdetmény.

A hadtestparancsnokságnak a következő élelmi cikkek közül nagy mennyiségre van szüksége:

Kávé, cukor, csokoládé, tea, köménymag, anis, számai, szárazkolbász, füstölthús, rizs, árpakasa dara, hüvelyesek és szárított főzelékek.

Erre vonatkozó ajánlatokat, az ármegjelölésével és a szállítandó mennyiség feltüntetésével haladéktalanul kell beküldeni a temesvári katonai parancsnoksághoz, amely jelenleg a hadtestparancsnokság helyét tölti be.

Riedl,

alezredes, vezérkari-főnök.

4581

19819 - 1914.

Hirdetmény.

Figyelmeztetjük a hadbakt kato az seg lyban részesülő itthon maradt családtagjait, hogy a városi husszékben kiadott élelmi cikket sem elcserejni, sem pedig

eladni nem szabad, azokkal üzkelni és azokat elpocsékolni tilos. elkerjük a nagyközönséget, hogy minden tudomására jutott esetet Vannay Gyula tanácsnok urral, vagy pedig a kapitányi hivatallal közölni sziveskedjék.

Arad, 1914. augusztus 6.

A városi tanács.

Mérlegképes

könyvelő, perfekt magyar-, német-levelező, első-rangu erő, állást keres. Esetleg félnapl vagy óras munkát is vállal! Megkeresések

Ziffer és Hollós

írógépvállalatához, Báró Bohus-palota kéretnek. 4559

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3881

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Szálloda és Pensio átvétel Abbáziában.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy az Abbáziában lévő 9379

Slatina

szállodát és pensiot

f. é. július hó 22-én átvettük. Minden igyekezetünk oda irányul, hogy elegáns és kényelmes szobák, valamint a legjobb francia és magyar konyha, mérsékelt polgári árak mellett való felszolgálásával, vendégeink teljes megelégedését kiérdemeljük. Számos látogatást kér

HAFNER KÁROLY
a »Hofbräu Lokay« volt főpincére.
KOGI ER JÓZSEF
a »Hofbräu Lokay« volt konyhafőnöke.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin tartál.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:
ARADON
a különlegességi dohány-töredékben.

500 koronát

fizetnek annak, ki Bartilla-fogvizének használatát mellett, üvegje 80 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája bülszik Bartilla A. örökösöl, (E. Winkler) Wien X., Götthegasse 7. — Kapható Aradon minden gyógyszerertárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz. és Vojtek és Weisz. Kérjünk mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentői jó díjaztatnak. 3859

Eladó

60 katasztrális hold föld, (gyulai határban, kigyósi állomás mellett) melyből 42 szántó, 18 hold legelő. Teljesen új tanya, épületekkel. Bővebbet 4420

Kovács Mártonnál
Békéscsaba, Kistabán-utca 8.

Lengyel Gyula,

műlakatos,

épület és vasszerkezeti műhelye

ARAD,

Deák Ferenc-utca 38.

Tanulók felvétetnek. 3844

Kereskedők figyelmébe!

Gyári jegyzés szerint fedezheti csokoládé és cukorka szükségletét.

Raktáron vannak:

Kugler-, Heller-, Fürth- és Manner-árak. 4347

Gábor Miklós

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR
18. SZ. Salacz-utcai rész.

TELEFON: 1059.

Gróf Károlyi-utca 7. sz. házban,

egy földszinti és egy I. emeleti parkettírozott, minden komforttal berendezett lakás,

mely áll 8 szoba, fürdőszoba, előszoba, csukott folyosó, cselédszoba, konyha, éléskamra, 2 pince és padlásból (gáz- és villany bevezetve) f. év november hó 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél, vagy a tulajdonosnál 4533

Oravetz Miklós fakereskedőnél, Alsó-Marospart 24., 25., 26. sz.

Figyelmeztetés!

Mintán az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORE“ szót is csatoltam. — Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 téglynek 1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy-tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Vojtek Kálmán urak gyógyszertárában, valamint Vojtek és Weisz, Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

A nyári erős napsugarak és szelek ellen

arc- és kéz bőrének megvédésére a leg-
hasznosabb az általános közkeveltségű

eredeti Kárpáti-féle

Benzoe Creme Ara 1 Kor.

és Benzoe Tejszappan Ara 70 fillér,

a mely szeplőket, arcfoltokat és minden arc tisztátalanságot az arcról meglepő gyorsan letisztít.

Készíti és postán szétküldi

Kárpáti János

gyógyszertára

Arad, Boros Béni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség nem számíttatik fel. 7031

Telefon 910.

Mindenkinek érdeke,

hogy a mai kor igényeinek megfelelően ott vásároljon, ahol személyesen is meggyőződhetik a cikkek tisztán tartásáról és az árak kiváló jó minőségéről. Modernül berendezett üzletben raktáron tartok elsőrendű fűszer-árut, finom fajborokat, likőr-különlegességeket, a legröbrendű gyárak cukorka és itményeit, amire a színházba járó közönség szíves figyelmét felhívom. — Naponta friss sajtók, vaj, prágai sonka és felvágott különlegességek, továbbá hazai és déli gyümölcsök nagy választékban kaphatók. Személyesen vagy telefonon feladott rendelést házhoz szállítok. Vidéki rendelést postafordultával eszközölök.

Telefon 910.

Kiváló tisztelettel

Kovács Gusztáv

Arad,

4421

Eötvös és Erzsébet-körut sark.

Ponyvát, zsákot, zsineget, gazdasági kötélárut,
pokrócot, szalmazsákot legjobban és legolcsóbban szerezheti be az Erdélyi és Bácska iparú-raktár
Reich B. Károly Fia és Társa cégnél
Telefon 649. Arad, Andrásy-tér 6. szám. (Verbos-ház.) Telefon 649.

4318

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos esengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

1906—1914.

Hirdetmény

A Nagyméltóságú m. kir. Hon-
védelmi Miniszter a városunk közön-
ségéhez intézett 13006—20. 1914.
elnöki számú leirata alapján a ló
és kocsbi birtokosok megnyugtatása
és kioktatása céljából közhírré tesz-
szik, hogy a hadügyi kincstár rá-
szérezte az 1912. évi LXIX. t. cz. alap-
ján átvett lovak vagy kocsikért járó
kárpótlási összegeket a fentebb idézett
törvénycikk 10. §-a utolsó előtti
bekezdése, illetőleg a 17. § utolsó
bekezdése értelmében, 6 héten belül
a posta takarékpénztár útján lesz-
nek megfizetve.

Arad, 1914. évi augusztus 8.

A városi tanács.

!! GYENGE FERFIK !! !! OREGÉK ÉS FIATALOK !!

kérjenek ezen baj **szonna**-t meg-
szüntetését tárgyaló ismertetést. 40
fillér postabélyeg csatolása mellett.
Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cím 2325

„NOVA MECHANIKA 115“

Budapest — Főposta — Flókbérlet 40.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

kötelesekre nézve egyáltalán meg-
tiltatott, azok a védkötelesek sem
vándorolhatnak ki, akik már az
1909 évi II. t.-c. 2 §-ának b pontja
alapján adott engedély birtokában
vannak.

Arad, 1914. augusztus hó 4.

Green
főkapitány.

Gyermek-kocsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmü- és já-
tékáru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

106—1914. Eln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszterium-
nak 142873—1914. sz. rendelete
értelmében közhírré teszem, hogy
hogy miután a kivándorlás a ved-

Opre-féle gőz- és kádfürdő

Tökölly-tér 1.sz.

Minden kényelemmel berendezve a
nagyrabecsült közönség rendelke-
zésére áll.

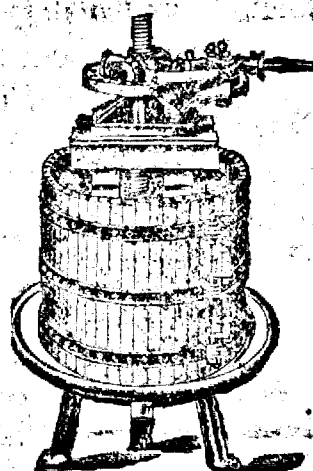
Gőzfürdő

férfiak részére reggel 5-től 1-ig,
nők részére hétfő és péntek dél-
után 2-től 6-ig.

Gőzfürdő bérletjegy 10 darab
8 korona.

Kádfürdő

(kabinfürdő) reggel 5 órától este
10 óráig nyitva. 8877

Eredeti Mayfarth-féle

törvényileg védett

„HERKULES“

bor- és gyümölcs-sajtók.

Elsőrendű gyártmány. — Víznyomású bor- és
gyümölcs-sajtók. Felül nem mult! — Szőlő
és gyümölcs-őrölők, szüretelő berendezések.

Mayfarth Ph. és Tsa

gazdasági gépgyár

Bécs (Wien) II. Taborstrasse 71.

Különleges gyártás sajtók és
borászati készülékek számára. 8851

Árjegyzékek ingyen.
Képviselek kerestetnek.

A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készít-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fil-
lér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatása.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle beteg-
ségeket okozó csirák minők a tüdővész, a merevgörce, a lép-
fene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintke-
zésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket
okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában
haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük.
Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy
az emberi körömök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye
tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket,
arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre**
szappannal vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tani-
tóknek, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok,
kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé
teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések
ellen megóvjá. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyszeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 8 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ájlanljuk:

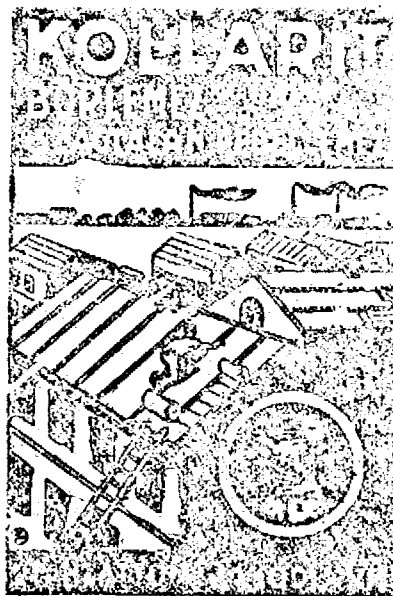
Ájlanljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Kölgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése
Aradon. Aradon.

KOLLARIT BÖRLEMEZ

kaucsuk compositióval bevont
ruganyos viharbiztos és időálló
**SZAGTALAN
FEDELLEVEZ**

A jelenkor legjobb TETŐ FEDELLEMEZE. VÉGTELENÜL TARTÓS. Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. Sem mázolni, sem meszlével bekenni nem kell. Kapható Aradon: Braun N. A. festékkereskedőnél, Csermón: Hacker Sándor, fakereskedőnél és Battonyán: Fischer Herman, vaskereskedőnél. 9253

Üzlet- és műhely- áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szíves pártfogást kér:
GARA MIKLOS.

Röntgen-intézet.

Aradon, Batthyány-u. 21.

Telefon 622. 211

Röntgensugaras átvilágítások és fényképfelvételek, betegségek, csonttörések, ficamok stb. Körismézése céljából. Röntgensugaras gyógyítások idült bőrbajok, sipolyok, nem operálható nagy daganatoknál és a méh- és pajzsmirigy alképleteinél. Intézettulajdonos:

Dr. Singer János
egyetemes orvostudor.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsik-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecusukható ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 701

Kristály

forráskaványviz

Élvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. Kapható minden fűszer- és csemegeüzletben, jobb vendéglőben és kávéházban. — Főraktár: 8963

KARDOS MIKLOS CZÉGNEL.

ARAD, Deák Ferencz-utca 38. szám.
Szt. Lukácsfürdő Kútvállalat r.-t. Bpest.

Egy szálloda és vendéglő berendezés

teljesen új a szálloda
10 vendégszoba teljes berendezéséből áll,
jutányos áron eladó.

Szőke János

műbutorasztalosnál 4243

Wesselényi-utca 33.

HUTTER és SCHRANTZ

Részvénytársaság

szitaár és nemozposztó gyárak magyarországi telepe
Budapest, X., Gyömrői-ut 80/75.

Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatait.

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! Nem tévesztendő össze másfajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek. Tüskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos áron. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártanak:

Kerítésrácsok, kapuk és ajtók.

a leggyezyerűbből legdízezyesebb kivittelig előnyárak mellett. 9228
Kapható minden nagyobb helybeli vaskereskedésben is
Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

Figyelem kereskedők!

Telefon 969.

Kérjen árajánlatot.

2647

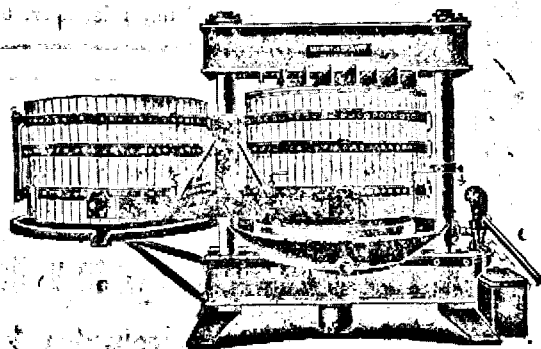
50%-ot takarít meg, ha cipőkrém rendelmenyét

Fedóra cipőkrémgyárból szerzi be. Arad, Árpád-tér 3. szám.

1901-ik temesvári kiállítás I. díj. Diszoklevél.

BORSAJTÓK.

'Arjegyzék ingyen.

Legjobb rendszerű könyök-szerkezetű „Kossuth” és „Hegyalja” és „Aczel-orsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

1907. évi pécsi kiállításon aranyérem és diszoklevél. Legújabb rendszerű viznyomású hidraulikus kettős kosaru sajtók, nagyüzemi préseléshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehol nem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók.

Legújabb alumínium kuphengerű szőlőzúzógépek

SZILÁGYI ÉS DISKANT

GÉPGYÁRA MISKOLCON. 3961

1906. Nagyvárad: I. díj. Diszoklevél.

1902-ik borászati kiállítás, Eger: I. díj. Diszoklevél és aranyérem.

A mezőhegyesi cukorgyár

keres azonnali belépésre több irodai gyakorlattal rendelkező németül tudó

tisztviselőt.

Ajánlatok a fenti gyár címére

Mezőhegyesre

küldendők be. 4577

Wajdits György

„TURUL”
gyógyszertárban(Karolina-u. és Ferenc-tér
sarok.)

az összes kül- és bel-
földi különsségek és
drogeria cikkek dro-
geria árban kaphatók.

6948

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Szállítunk azonnal minden
vasuti állomásra gőzmalmok,
szeszgyárak, téglagyárak ré-
szére és cséplési célokra

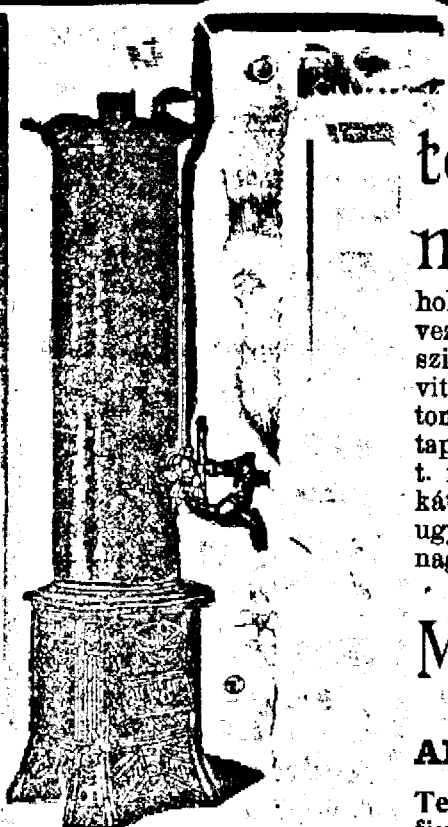
brádi akna és
brádi darabos szenet

előnyös árak mellett. 4573

Milkó Vilmos és fiai
szénosztálya, SZEGED.

A Rudai 12 Apostol bányatár-
sulat brádvidéki széntermé-
keinek kizárólagos elárúsítói

Sürgönyvonal: MILKÓ GÖZTŰRÉS, SZEGED.

**Vízveze-
ték és csator-
názási vállalat**

hol mindennemű csatornázást, víz-
vezeték, fürdő-, klosett, mosdó,
szivattyús kutak felszerelését és ja-
vítását elvállalom a raktáron tar-
tom. Nagy javító műhely. 26 évi
tapasztalataim elég biztosíték, hogy
t. rendelőknek az elvállalt mun-
kát pontosan és olcsón eszközölöm
ugy helyben, mint vidéken. A
nagyérdemű közönség nagybecsű
pártfogását kéri 4246

Mókos Márton

vízvezeték szerelőmester

ARAD, Fábian-utca 12. sz.

Telefon 748. ::: Jóhából való
fiúk tanulónak azonnal felvételnek

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS.

"Fátum egy életen át"
szombaton írt levelem szokott helyén várja, vasárnap délelőtt kérem átvenni. 4588

OKTATÁS.

Tanfolyam megnyitás!
Folyó hó 15 én új tanfolyam veszi kezdetét, melyen irodai állástkeresők a feltétlen szükséges kereskedelmi ismeretekben, valamint gépirás, gyorsírás és könyvvitel-tanban, a legrövidebb idő alatt legalaposabb kiképzést nyernek. Állásközvetítés díjtalan. Beiratkozás egész nap: Ziffer és Hollós főgépállomásánál, Bárd Bohus-palota. 4560

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes,
szolid, fiatal, özvegy, urháshoz bármilyen alkalmazást keres. Cím ösv. Jambrikné, Varjassy Lajos-u. 224. sz. 4580

Állami
számvevőszéki hivatalnok délutánra könyvelést vagy bármily hivatalt keres. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 4567

Kiválóan szakképzett
kovácsmester uradalmi kovácsnak ajánlkozik. Arad, Szél-u. 2. 4570

KIADÓ LAKÁS.

A lakás nyilvántartási iroda.
(Messenger Boy vállalat) Deák Ferenc-u. 8. Felajánlja lakást kiadóknak és lakást keresőknek megbízható szolgáltatást az augusztusi negyed alkalmából. Novemberi lakások iránt már számos érdeklődés. Butorozott szobák kerestetnek. Elenyészően csekély díj. Telefon 816. 4587

Modern 3 szoba
2 előszoba fürdőszoba szükséges mellékhelyiségekből álló földszinti utcai lakás November hó 1-ére Szt. László-utca 7 sz. alatt kiadó 4576

Egy
különbejárati butorozott szoba esetleg ellátással Andrassy-tér 8 sz. alatt kiadó. 4574

Az Erzsébet-köruton
1-3-4 szobás utcai lakások fürdőszobával üzlethelyiségek, raktár, pincék, részben azonnal, részben november 1-től kiadó. Bővebbet Steiner József építésznel Szent-László-u. 7. 4582

Kellemes,
diszkrét utcai butorozott szoba előszobával azonnal kiadó. Rákóczi-utca 5. 4578

Modern lakás,
két udvari szoba, összes mellékhelyiségekkel novemberre kiadó. Rákóczi-u. 11. 4585

Kiadó
Deák Ferenc-u. 17. sz. alatt újonnan épült házban egy szép üzlethelyiség, továbbá 8 drb kétszobás modern udvari lakás, elő- és fürdőszobával október-, esetleg november hó 1-re. Bővebbet Deák Ferenc-utca 28. szám vízvezetékli üzletben. 4588

Kiadó
emeleten 3 szoba, fürdőszoba minden hozzátartozóval november hó 1-re Kápolna-u. 29/a. 4584

Egy modern, balkonnal
ellátott 3 szobás utcai I. emeleti lakás, előszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel és központi fűtéssel november 1-től Varjassy József-utca 12/a. szám alatt kiadó. 4517

Lakás.
Kossuth-utca 52. sz. új házban egy 3 szobás parkettázott utcai lakás fürdőszobával, villany- és gásbereendezéssel folyó évi november 1-től kiadó. Értekezhetni a ház-mesternél, vagy Barkó Ferenc vágyóhídi igazgatójánál. Telefonszám 4. 4584

6 szobás lakás
és borospince József főherceg-ut 19 sz. alatt november 1-től kiadó. 4548

2 szoba,
fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségekből álló udvari modern lakás november 1-re kiadó. Deák Ferenc-u. 22. 4556

Kiadó
november 1-re 3-, vagy 5 szobás modern lakás fürdőszobával stb. Petőfi-utca 7. számú házban. Bővebbet Münsz I. uridivat üzletében. 4549

Kiadó lakás.
Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

LAKÁST KERESNEK.

Különbejárati
garzon lakást reggelivel, esetleg teljes ellátással keres tartalékos tiszt Ajánlatok az „Est” kiadóhivatalába Zrínyi u. 4579

Lakást keresek
takarításért. Cím a kiadóhivatalban 4569

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Zongora
és több butordarab jutányosan eladó. Megtekinthető d. u. 1-4-ig Damjanich u. 3-4. 4587

Szőrmék, ruhaneműek,
szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resub limált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentín olajat, kiló 2 korona. Pachsuli levelet, kiló 3 korona. Rovarport szoró dobozokban 20 fillér, bádóg dobozokban 30 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légyfogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

10-es gösgép
kötő állapothoz azonnal üzembe vehető 1000 koronáért eladó. Pol-lák téglagyár. Telefon 938. 4508

Legjobb fertőtlenítő szappan
a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárban. 1224

INGATLAN.

Eladó magánház és üretelek
Kossuth-utca 9. szám. 1765

KÜLÖNFÉLE.

3 szobás
utcai lakás mellékhelyiségekkel olcsón kiadó. Ugyanott boroshordók eladók. Hirschmann Hal-tér 6. sz. 4546

Bármilyen
bádógos és vízvezetékli munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Legjobb lugmentes
arc- és kézmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi szilradékokból készül, lugmentes, a legfinnyásabb arcu hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-tára Batthyány u. 1224

Zongora
órakénti gyakorlásra, használható irodaberendezés és varrógépek eladók. Gondnoki vagy felügyelői állást magán vagy bérházakra keresek. 10 évi bankgyakorlattal takaréki, üzleti vagy vállalatnál könyvelő vagy irodavezetői állást azonnalra elfoglalom. Unió hirdető Arad, Kápolna-u. 2. 4586

Legfinomabb
szepességi málna-szörp különként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyit mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárban. 1224

Ezerjött
gyomor elixír. Emésztési zavarok, étvágytalanság, felfúvódás, gyomorfégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgöröcsök, székrekedés, bélröngyeség, bélférges (glisták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Rak-tárak Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. Deák Ferenc-utca. 5180

Az Aradi Kereskedők Köre

Helyeszközlő Osztályának
HBTI KIMUTATÁSA
Klein Sándor, Keppich Zsigmond, Szabó Lipót, Iratkezelő helyiség: Tabajdi Károly-u. 1. sz. sarkán. Telefon 868. sz. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és délután 3-4 óráig.

Keresetünk:
VIDÉKRE:
1 fűszer és csengette, 2 fűszer, rőtös és rőtös. 1 vas és fűszer, 1 rőtös és divat 3 fűszer és rőtös és 2 vegyes kereskedőseget.

Állásunk:
Körünk női kereskedelmi szaktanfolyamát sikeresen végzett hallgatóit irodáinknak ill. pénztárosnőnek.

Arad elhelyezés
teljesen díjtalan, kiegészítésként részeseinknek. Vidé- megkeresésekre, csak válaszként kell válaszolnunk. 30

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhi-dak és koronák ideálisan szépen, rágasra kitűnően, készülnek

Halmos

vizsgázott fogtechnikus. műtermé- ben Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor- utca sarkok. 3663

dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon. sz. 638.

„Matteine“

poloska- és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolíttatik el s így az irtási munkát a háztartás-ban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 8562

Mindenki azt mondja már; hogy szeplők, májfoltok

és minden arctisztítási és arctisztítóeszközök legjobb az eredeti Kárpáti-féle

Benzoe tejereje ára 1 korona.
Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4575

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszer-tára
ARAD, BOROS RÁNY-TÉR.

2 korona

egy számla v. levél

Rendező

Jámbor

papírüzletében

ARAD,

Andrássy-tér 3. sz.

(Tabajdi-utcai oldalon.) 1221